

Opinnäytetyö (YAMK)

Kestävä kiertotalous

2025

Unna Ahokas

Pk-yrityksen kestävyysraportointi

– case Eerola-Yhtiöt Oy

Opinnäytetyö (YAMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Kestävä kiertotalous

2025 | 73 sivua

Unna Ahokas

Pk-yrityksen kestävyysraportointi

- case Eerola-Yhtiöt Oy

Gloaalien haasteiden kuten ilmastonmuutoksen ratkaisemiseksi tarvitaan kestävään kehitykseen panostamista kaikenlaisilta organisaatioilta. Kestävyystekoja ja niiden raportointia vaaditaan yhä enemmän myös yrityksiltä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on suomalaisten pk-yritysten kestävyysraportoinnin ja vapaaehtoisen VSME-standardin (Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs) käytön tutkiminen.

Työssä kuvataan kestävä kehityksen merkitys yhteiskunnassa ja suomalaisiin pk-yrityksiin vaikuttava kestävyysraportoinnin sääntely. Toiminnallisessa tutkimuksessa luotiin case-yritys Eerola-Yhtiöt Oy:lle kestävyysraportointipohja ja kerättiin sen täyttämiseen vaadittavat tiedot. Lisäksi yrityksen kestävyysraportoinnille tehtiin tulevaisuuden suunnitelma. Työssä käytetään kehittämismenetelmää, mikä mahdollistaa jatkuvan reflektoinnin ja kehityksen.

Työssä arvioidaan pk-yritysten haasteet ja mahdollisuudet kestävyystyöhön ja sen raportointiin liittyen. Tulosten perusteella tehdään suosituksia pk-yrityksille kestävyysraportoinnin toimeenpanoon. Tutkimus lisää ymmärrystä suomalaisten pk-yritysten nykyaikaisesta kestävyysraportoinnista. Tuloksia voivat hyödyntää sekä kestävyyttä tavoittelevat pk-yritykset ja kestävyysraportoinnista vastaavat päättäjät.

Asiasanat:

Kestävyysraportointi, kestävä kehitys, kiertotalous, pk-yritys, standardi, vastuullisuusraportointi, VSME

Master's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Sustainable Circular Economy

2025 | 73 pages

Unna Ahokas

SME's sustainability reporting

- case Eerola-Yhtiöt Oy

To solve global challenges such as climate change, it is necessary for all kinds of organizations to invest in sustainable development. Companies are expected to do sustainability actions and report them. The aim of this thesis is to study the sustainability reporting and the use of the VSME Standard (Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs) by Finnish SMEs.

The work describes the importance of sustainable development in society and sustainability reporting regulation that affects Finnish SMEs. In this practice-based thesis, a sustainability reporting template was created and filled for the case company Eerola-Yhtiöt Oy. In addition, a future plan was made for the company's sustainability reporting. The work uses a development method, which enables continuous reflection and improvement.

The work assesses the challenges and opportunities of SMEs in relation to sustainability work and its reporting. Based on the results, recommendations are made for SMEs in implementing sustainability reporting. The research increases understanding of modern sustainability reporting by Finnish SMEs. The results can be utilized by both SMEs striving for sustainability and decision-makers responsible for sustainability reporting.

Keywords:

Circular economy, SME, standard, sustainability reporting, sustainable development, VSME

Sisältö

Käytetyt lyhenteet	6
1 Johdanto	7
1.1 Työn tausta	7
1.2 Työn tavoitteet ja tutkimusongelma	8
1.3 Tutkimusmenetelmä	8
1.4 Työn rakenne	10
2 Kestävän kehityksen merkitys	11
2.1 Kestävään kehitykseen liittyvät käsitteet	11
2.2 Kestävän kehityksen edistäminen yhteiskunnassa	12
2.3 Kestävän kehityksen edistäminen yrityksissä	15
3 Kestävän kehityksen raportointi	19
3.1 Kestävyyseraportointi yleisesti	19
3.2 Kestävyyseraportointi pk-yrityksissä	22
3.3 Säätely	25
3.4 VSME-standardi	28
4 Kestävyyseraportointi Eerola-Yhtiöissä	31
4.1 Yrityskuvaus	31
4.2 Raportoinnin suunnittelu ja tavoitteet	32
5 Kestävyyseraportin toteutus	34
5.1 Tutkimusmenetelmän valinta	34
5.2 Tutkimuksen aikajana	37
5.3 Raportoinnin suunnittelu	39
5.4 Raportoinnin toteutus	41
5.5 Standardin valinta	43
6 Kestävyyseraportin sisältö	46
6.1 Esipuhe ja tiedonanto	46
6.2 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet	49

6.3 Ympäristö	53
6.4 Energia- ja kasvihuonekaasupäästöt	54
6.5 Resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto	57
6.6 Yhteiskunnallisuus	58
6.7 Hallintotapa	60
7 Kestävyyseraportointi tulevaisuudessa	62
7.1 Tutkimustulosten yhteenveto	62
7.2 Tulosten arviointi	64
7.3 Prosessin ja oppimisen arviointi	66
7.4 Tulevaisuuden näkymät	67
Lähteet	69
Kuvat	
Kuva 1. Vastuullisuuden osa-alueet (Jyrkkänen & Salo 2023).	12
Kuva 2. Lineaarinen talousmalli (POLKU 2.0 -hanke 2023b).	14
Kuva 3. Kiertotalous (POLKU 2.0 -hanke 2023b).	14
Kuva 4. Kiertotalous ratkaisee luonnonvarojen ylikulutuksen (mukaillen Ympäristöministeriö 2022).	15
Kuva 5. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Suomen YK-liitto 2024).	16
Kuva 6. Kestävän kehityksen päätavoitteiden edistyminen (Yhdistyneet kansakunnat 2023a).	17
Kuva 7. Vastuullisuuden olennaisuus suomalaisissa yrityksissä (FIBS 2023).	20
Kuva 8. Määrälliset tavoitteet ja johdon kannustimet yrityksissä (FIBS 2023).	21
Kuva 9. Ekspansiivisen oppimisen kehä (Engeström 1995 Salosen ym. 2017, 45 mukaan).	35
Kuva 10. Kehittämistoimintojen konstruktivistinen malli (Salonen ym. 2017).	36
Kuva 11. Kestävyyseraportin aikajana 2024.	38
Kuva 12. Mukailtu hääkakkumalli YK:n kestävän kehityksen tavoitteille (Tukholman yliopisto 2016).	50
Kuva 13. Ohjeita kestävyyseraportoinnin tekoon.	63

Käytetyt lyhenteet

AMK	Ammattikorkeakoulu
CSDDD	Corporate Sustainability Due Diligence Directive
CSR	Corporate Social Responsibility
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
EK	Elinkeinoelämän keskusliitto
ESG	Environmental, Social and Governance
ESRS	European Sustainability Reporting Standards
EU	Euroopan Unioni
GHG	Greenhouse Gas
GRI	Global Reporting Initiative
ISO	International Organization for Standardization
NFRD	Non-Financial Reporting Directive
NSRS	Nordic Sustainability Reporting Standard
Pk-yritys	Pieni tai keskikokoinen yritys
SDGs	Sustainable Development Goals
Syke	Suomen ympäristökeskus
VSME	Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs
YK	Yhdistyneet kansakunnat

1 Johdanto

1.1 Työn tausta

Nykyajan suurimpien haasteiden kuten ilmastonmuutoksen, sosiaalisen epätasa-arvoisuuden ja materiaalipulan ratkaisun avaimet löytyvät kestävästä kehityksestä. Toimimalla kestävä kehityksen mukaisesti yritykset ja muut organisaatiot, voivat varmistaa, että niiden toiminta edesauttaa kestävämmän ympäristön ja yhteiskunnan ylläpitoa ja rakentamista. Ihmisten toiminnan muuttuessa globaalimmaksi myös ongelmat muuttuvat haastavimmiksi ratkaista. Tarvitaan yhtenäisiä ja määrätietoisia kansainvälisiä menettelyjä, jotta voidaan yhdessä selättää nykyiset ja tulevat uhat. (Yhdistyneet kansakunnat 2025; Euroopan Unioni 2025).

Kestävyysraportointi toimii yritysten tukena kestävä kehityksen edistämässä. Sen avulla yritykset voivat yhtenäistää ja vahvistaa kestävä kehityksen toimenpiteitään. Viime vuosina Euroopan Unioni on luonut kestävyysraportoinnin sääntelyä, joka vaatii yrityksiltä entistä tarkempaa ja mitattavampaa kestävyysraportointia. Varsinkin pk-yrityksille tämä aiheuttaa haasteita, sillä niillä on rajatut resurssit kestävyystyön ja -raportoinnin toteuttamiseen. Sääntelyn lisäksi vaatimukset asiakkailta, työntekijöiltä, sijoittajilta ja muilta yhteistyökumppaneilta ohjaavat pk-yrityksiä panostamaan kestävyystyöhön ja sen raportointiin. (Hellström & Parkkonen 2022).

Euroopan Unionin alueella toimivat suuryritykset ovat Euroopan Unionin kestävyysraportointi vaatimusten piirissä. Tämä on johtanut siihen, että suuryritykset vaativat toimittajinaan toimivilta pk-yrityksiltä kestävyteen liittyviä tietoja, kuten hiilijalanjälkeä. Vuoden 2024 lopulla Euroopan Unioni julkaisi pk-yrityksille suunnatun vapaaehtoisen kestävyysraportoinnin VSME-standardin. Standardin tavoitteena on auttaa pk-yrityksiä tekemään kestävyysraportointia yksinkertaisen ja selkeän mallin avulla. (EFRAG 2024a). VSME-standardin uutuuden vuoksi käytännön kokemuksia ja tietoa sen käytöstä pk-yrityksien kestävyysraportoinnissa ei ole juurikaan saatavilla.

1.2 Työn tavoitteet ja tutkimusongelma

Tämän työn taustatavoitteena on tutkia kestävyyttä ja sen merkitystä yrityksille nyt ja tulevaisuudessa. Työn varsinainen tavoite on selvittää, millaista nykyaikainen kestävyysraportointi on ja miten sitä voi toteuttaa pk-yrityksen kontekstissa. Opinnäytetyössä syntyi case-yritykselle luotu kestävyysraporttipohja ja sen sisältö.

Tutkimukselle määriteltiin tutkimusongelma seuraavasti:

Millaista kestävyysraportoinnin tulisi olla Eerola-Yhtiöissä nyt ja tulevaisuudessa?

Tutkimusongelma jaettiin neljään alakysymykseen:

1. Mitä vaatimuksia on olemassa kestävyysraportointiin liittyen?
2. Millainen kestävyysraportin pohjan tulee olla, jotta siihen pystytään keräämään tarvittavaa tietoa?
3. Millaista tietoa kestävyysraporttiin tulee kerätä?
4. Millainen on yrityksen kestävyysraportoinnin nykytila ja tulevaisuuden visio?

Tutkimuksessa oletettiin löytyvän suomalaisten pk-yrityksen kestävyysraportointiin liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia. Tarkoituksena oli kestävyysraporttipohjan luonnin ja siihen kerättävän tiedon avulla kasvattaa ymmärrystä ja luoda ohjeita muille kestävyysraportointia suunnitteleville pk-yrityksille. Näin pk-yritysten valmius kestävän kehityksen edistämiseen yhteiskunnassa nousee korkeammalle tasolle.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen, sillä siinä kuvataan tutkimusperustaisen kehittämishankkeen toteutus. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tekijä tuo konkreettisen teoksen ja sen esittelevän opinnäytetyön avulla esille ammatillista

osaamistaan kyseisestä alasta. Tehdyt ratkaisut perustellaan opinnäytetyössä tutkimustiedolla lähdemateriaalista tai itse hankitusta tutkimusaineistosta. Toiminnalliset opinnäytetyöt ovat yleisiä ammattikorkeakouluissa ja soveltuvat hyvin eri aloille monipuolisen toteutustavan ansiosta. Ne ovat hyödyllisiä asiakasyrityksille, koska ne mahdollistavat yrityksen toiminnan kehittämisen. (Vilkkä ym. 2003; Vilkkä ym. 2004; Vilkkä 2021).

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kehittämismenetelmä, sillä sen jatkuvaan arviointiin perustuva toimintamalli soveltui hyvin yrityksen esittämään toimeksiantoon. Menetelmän hyötyjä ovat avoin keskustelu, joustava toimintatapa sekä eteenpäin suuntautuva katsantokanta (Salonen ym. 2017). Tutkimuksen aikana todettiin, että kehittämismenetelmä antoi hyvän mahdollisuuden tutkimuksen laadukkaaseen suorittamiseen muuttuvissa ja haastavissa tilanteissakin.

Tässä työssä toimeksiantajana toimi Eerola-Yhtiöt Oy, joka oli havainnut uudenlaisen tarpeen yrityksen toimintaan. Yritys ja sen tavoitteet esitellään tarkemmin luvussa neljä. Tutkimuksen vaiheina olivat tutkimussuunnitelman teko, tutkimusmenetelmän valinta, tutkimuksen toteutus ja tutkimustulosten arviointi. Lopputuloksena syntyi valmis kestävyysraportti, jota toimeksiantaja hyödyntää toiminnassaan ja jota se pystyy kehittämään eteenpäin. Tarkempi kuvaus tutkimusmenetelmän valinnasta ja tutkimuksen toteutuksesta esitellään luvussa viisi.

Lähteinä tutkimuksessa käytettiin kestävyystutkimuksen artikkeleita, direktiivejä, standardeja, lakeja ja erilaisia raportoinnin ohjeita esimerkiksi yrityksiltä ja Valtionkonttorilta (Valtiokonttori 2021a). Tekijä konsultoi myös Turun AMK:n asiantuntijaa Erika Raitalaa kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan liittyen. Lisäksi lähteenä toimivat toimeksiantajayrityksen toimittamat tiedot yrityksen toiminnasta, kuten vuosiraportit, sisäiset ohjeet sekä sähkön, veden ja polttoaineen kulutustiedot.

1.4 Työn rakenne

Työ muodostuu seitsemästä luvusta. Ensimmäinen luku on johdanto, joka kertoo työn taustan ja tavoitteet sekä kuvaa tutkimusongelman – ja menetelmät. Teoriaosuus muodostuu luvuista kaksi ja kolme, joissa kerrotaan kestävä kehityksen merkityksestä ja raportoinnista. Luvussa neljä perehdytään työn toimeksiantajaan ja heidän kestävyysraportointinsa suunnitteluun ja tavoitteisiin. Seuraavassa luvussa kuvataan kestävyysraportin toteutus ja aikajana. Kuudennessa luvussa kerrotaan kestävyysraportin sisällöstä kestävyysraportin seitsemän aihealueen kautta. Viimeisessä luvussa tehdään yhteenveto koko työstä. Lisäksi arvioidaan tuloksia, prosessia ja tekijän oppimista sekä pohditaan kestävyysraportointiin liittyvän tutkimusalan nykytilaa ja tulevaisuuden tutkimusmahdollisuuksia.

2 Kestävän kehityksen merkitys

2.1 Kestävään kehitykseen liittyvät käsitteet

Kestävyyden (sustainability), toiselta nimeltä vastuullisuuden, määritelmästä ei ole olemassa yhtenäistä näkökulmaa. Ongelman ytimessä on kysymys, mitä halutaan pitää yllä (sustain). Koska tästä ei ole yhteiskunnassa tehty selkeää päätöstä, ei myöskään voida rajata kestävyyden määritelmää vain yhdeksi. (Moore ym. 2017). Yhteiskunnan jatkuva kehitys tekee yhteisymmärryksen luomisesta haastavaa (Hellström & Parkkonen 2022). Selkeyden vuoksi tässä työssä kestävyys, vastuullisuus ja kestävä kehitys -termejä käytetään synonyymeina, painottaen kuitenkin näistä ensimmäistä, sillä se on Euroopan Unionin (EU) käyttämä termi.

Yhdistyneet kansakunnat (myöhemmin YK) määrittelee kestävän kehityksen seuraavasti: ”kehitys, joka vastaa tämänhetkisen yhteiskunnan tarpeisiin vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.” (Suomen YK-liitto, n.d.). YK kuvaa kestävän kehitykseen liittyvän kolme kilpailevaa tarvetta: talouskasvu, yhteiskunnallinen osallisuus ja luonnonsuojelu. Haasteena on näiden kolmen asian yhteensovittaminen yhteiskunnassa. (Yhdistyneet kansakunnat, 2023).

Kestävän kehityksen käsite on lähtöisin yrityksiin liittyvistä vaatimuksista (Hellström & Parkkonen 2022). Euroopan Komissio määritteli yrityksen yhteiskuntavastuun (corporate social responsibility, CSR) vuoteen 2011 asti ”konseptiksi, jossa yritykset sisällyttävät vapaaehtoisesti sosiaalisia ja ympäristöaspekteja liiketoimintaansa ja toimiessaan sidosryhmiensä kanssa”. Vuonna 2011 päivitetty nykyinen määritelmä on vapaasti suomennettuna ”yritysten vastuu vaikutuksistaan yhteiskuntaan ja reunaehdot sille mitä yrityksen pitäisi tehdä täyttääkseen vastuuseen liittyvät tavoitteensa.” (Euroopan Komissio 2011). Käsitteen määritelmän päivitys heijastaa Euroopan Unionin suhtautumisen muutosta yritysten yhteiskuntavastuuseen; sitä ei nähdä enää vapaaehtoisena vaan pysyvänä osana kaikkien yritysten toimintaa. Usein

yhteiskuntavastuu-termi tunnetaan paremmin nimellä yritysvastuu. Suomen YK-liitto (n.d.) puolestaan määrittelee yritys vastuun näin: ”Vastuullinen yritystoiminta on kestävä ja kannattavaa liiketoimintaa, jossa huomioidaan yrityksen suorat ja epäsuorat vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan.” Tässä määritelmässä huomioidaan myös yrityksen taloudellinen vastuu, joka nähdäänkin usein yhtenä tärkeänä osana yrityksen yritys vastuuta.

2.2 Kestävän kehityksen edistäminen yhteiskunnassa

Kestävän kehityksen merkitys yhteiskunnassamme on kasvanut jatkuvasti ja siihen kiinnitetään huomiota koko ajan enemmän. Syitä tähän on monia, esimerkiksi ilmastonmuutos on yksi suurimpia nykyajan haasteita. Muitakin ympäristöömme vaikuttavia ilmiöitä on syntynyt tai vahvistunut viimeisten vuosikymmenten aikana, kuten luontokato. Ihmisten, yritysten ja valtioiden valinnoilla on suoria ja epäsuoria vaikutuksia näiden ilmiöiden lisääntymiseen. Lisäksi globaalin kaupan kasvamisen myötä ihmisoikeusrikkomukset ja niiden estäminen ovat nousseet tärkeiksi aiheiksi. (Yhdistyneet kansakunnat 2025; Euroopan Unioni 2025)

Kestävä kehitys jaetaan usein kolmeen ulottuvuuteen: ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen/hallinnollinen ulottuvuus (Kuva 1).

Kuva 1. Vastuullisuuden osa-alueet (Jyrkkänen & Salo 2023).

Erityisesti investointialalla näihin viitataan ESG-termillä, joka tulee sanoista Environmental, Social ja Governance. Tämä luokittelu auttaa ottamaan huomioon kestävyyden eri osa-alueet, jotta niiden vaikutuksia arvioidaan tasapainoisesti. ESG-luokittelua käytetään pohjana esimerkiksi Euroopan Unionin kestävyysraportoinnissa. (Hellström & Parkkonen 2022).

Taloudellinen vastuu tarkoittaa, että niin julkisten toimijoiden kuin yritystenkin on huomioitava toiminnassaan taloudenpidon vakaus ja hyvä hallintotapa, sillä niillä on vastuu esimerkiksi osakkeenomistajille, työntekijöille ja asiakkaille. Yritys ei voi toimia niin, että se tuottaa tappiota, koska se on vastuutonta, sillä esimerkiksi konkurssiin joutuessaan se ei välttämättä pysty toimittamaan maksettuja tuotteita tai palveluita asiakkaille. Sosiaalisessa vastuussa on sama tausta-ajatus siitä, että ihmisillä on oltava hyvä olla. Tämä voidaan varmistaa oikeudenmukaisilla toimintatavoilla esimerkiksi koulutuksessa, palkkauksessa ja ihmisoikeuksien suojelussa. Kolmas osa-alue, ympäristönvastuu, on samoin hyödyllinen ihmisille, koska puhdas ilma, vesi ja maaperä on tärkeää hyvinvoinnille. Ympäristövastuussa näkökulma laajenee kuitenkin ihmisistä koko maapalloon, sillä toimijoiden vastuulla on ottaa huomioon vaikutukset niin eläimiin, kasveihin kuin muuhun luontoonkin. Kaikki kolme kestävyiden osa-alueita vaikuttavat myös toisiinsa, joten julkisten toimijoiden ja yritysten on tehtävä toimia niiden kaikkien edistämiseen. (POLKU 2.0 -hanke 2023a).

Nykyinen taloudellinen malli on lineaarinen, tarkoittaen sitä, että useimmiten materiaaleja ja tuotteita käytetään vain kerran ennen kuin ne päätyvät jätteeksi (Kuva 2).

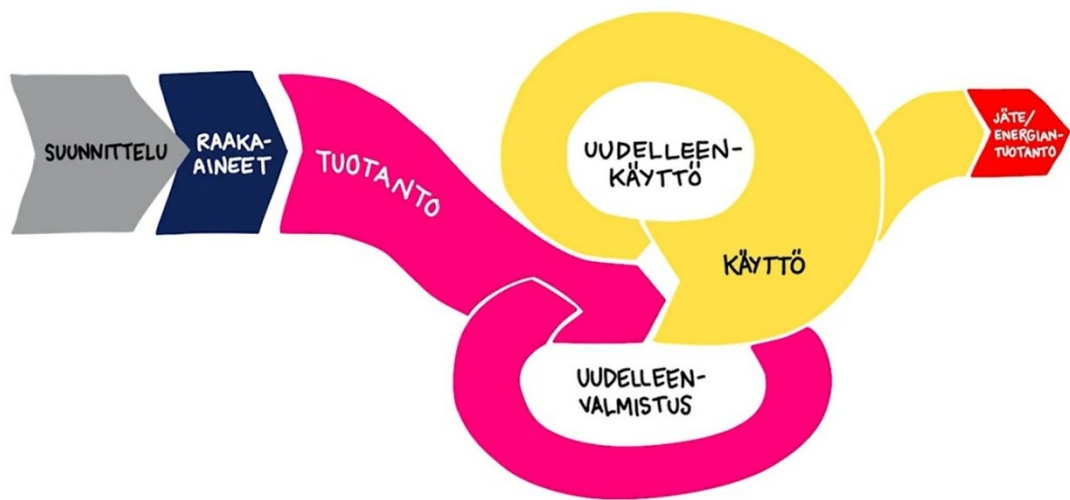
LINEAARINEN TALOUSMALLI

Kuva 2. Lineaarinen talousmalli (POLKU 2.0 -hanke 2023b).

Lineaarisen talousmallin aiheuttamien ongelmien kuten luontokadon ja luonnonvarojen loppumisen uhan vuoksi on ehdotettu, että yhteiskunta siirtyisi lineaarisesta mallista kiertotalouteen (Kuva 3).

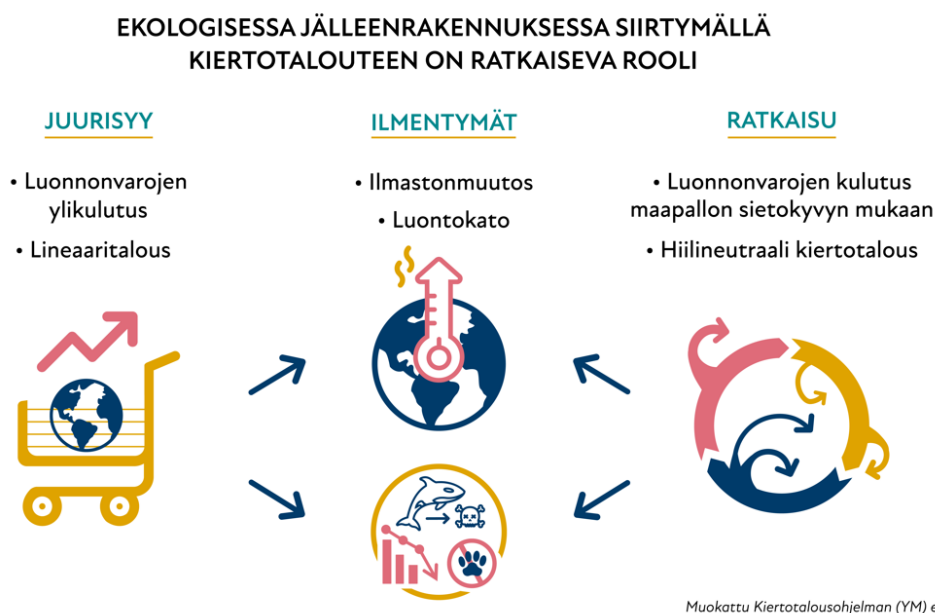
KIERTOTALOUS

Kuva 3. Kiertotalous (POLKU 2.0 -hanke 2023b).

Kiertotaloudessa jo tuotteen suunnitteluvaiheessa mietitään, miten sitä voidaan mahdollisimman hyvin uudelleenkäyttää, korjata ja kierrättää. Koko tuotteen

elinkaari otetaan huomioon materiaalivalinnasta lähtien ja varmistetaan, että käyttäjä pystyy huoltamaan tuotteen tarvittaessa ja käytön jälkeen tuotteen materiaalit voidaan hyödyntää uudelleen. Tavoitteena on tuotteen käyttöiän pidentäminen ja materiaalien pitäminen kierrossa. Täten voidaan ratkaista nykyinen lineaaritalouden aiheuttaman luonnonvarojen ylikulutus (Kuva 4). (POLKU 2.0 -hanke 2023b)

Kuva 4. Kiertotalous ratkaisee luonnonvarojen ylikulutuksen (mukaillen Ympäristöministeriö 2022).

2.3 Kestävän kehityksen edistäminen yrityksissä

Suomessa suurin osa yrityksistä pitää yritysvastuuta tärkeänä seikkana. Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) vuonna 2021 tekemän kyselyn mukaan pk-yrityksistä yhdeksän kymmenestä oli tätä mieltä. Niin asiakkaiden vaatimukset kuin yrityksen omat arvotkin kannustavat yrityksiä panostamaan yritysvastuun teemoihin. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2021).

YK on toiminut tärkeänä kestävä kehityksen edistäjänä vuoden 1987 Brundtlandin toimikunnasta lähtien. YK on julkaissut useita kestävä kehityksen tavoitteisiin liittyviä esityksiä, joista uusin on Agenda 2030. Näillä on ollut

merkittävä vaikutus niin julkisen puolen toimijoiden kuin yritystenkin luomiin tavoitteisiin. (Hellström & Parkkonen 2022) Nykyään on yleistä nähdä toimijoiden markkinoinnissa ja viestinnässä käytettävän YK:n luomia termejä ja tavoitteita.

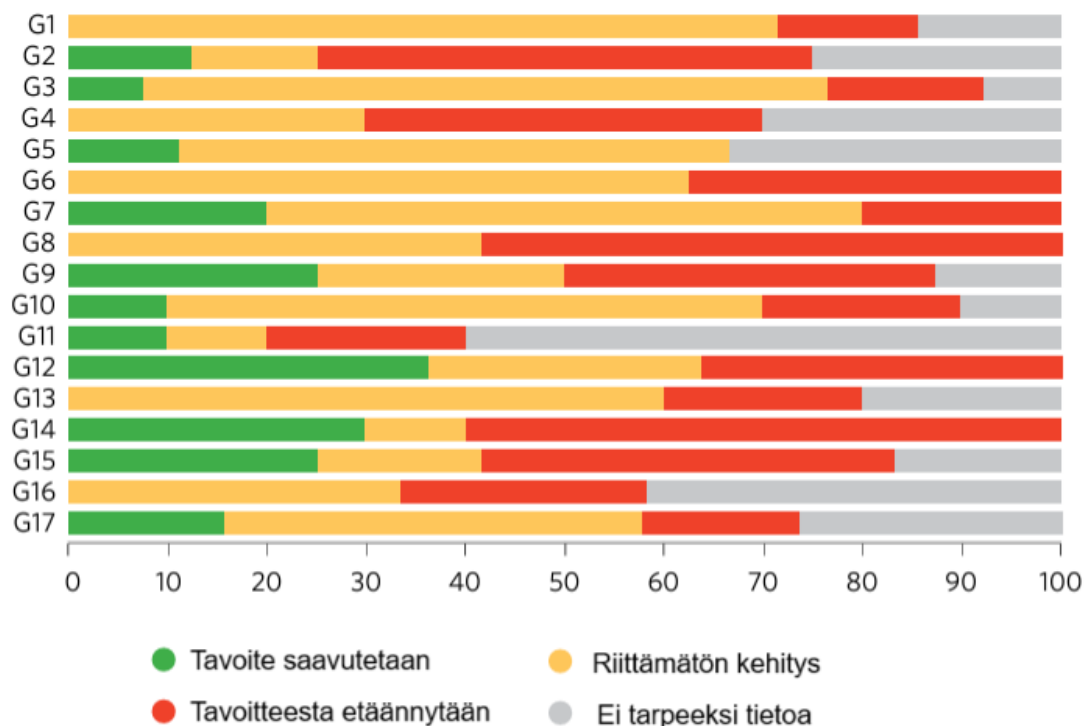
YK julkaisi vuonna 2016 Agenda 2030-ohjelman, joka sisältää kestävä kehityksen tavoitteita (Sustainable Development Goals eli SDGs), niin ihmisten, yhteiskunnan kuin ympäristön näkökulmasta (Kuva 5). Tärkein päämäärä ja edellytys kestävälle kehitykselle on köyhyyden poistaminen sen kaikissa muodoissa, mukaan lukien äärimmäinen köyhyys. Tavoitteena on luoda tilanne, jossa ihmisoikeudet, taloudellinen vauraus ja yhteiskunnan vakaus toteutuvat huomioiden luonnon kestävyys. YK:hon kuuluvien maiden hallitusten vastuulla on luoda suunnitelma ja toteuttaa tekoja niin, että tavoitteet saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. Alla olevassa kuvassa näkyvät kaikki 17 päätavoitetta. Ne on jaettu 169 alatavoitteeseen, jotka kuvaavat tarkemmin mitä tavoitteiden saavuttaminen vaatii. (Suomen YK-liitto 2024).

Kuva 5. YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Suomen YK-liitto 2024).

Vuonna 2023 YK:n julkaiseman raportin mukaan tämänhetkisellä tahdilla vain 15 % tavoitteista saavutetaan vuoteen 2030 mennessä (Kuva 6). Kuten kuvasta näkee, monissa päätavoitteissa yksikään valtio ei saavuta niitä, ja loppuissaakaan

edes 40 % valtioista ei saavuta tavoitetta. Monissa valtioissa myös etäännyttään tavoitteista, mikä on huolestuttavaa. (Yhdistyneet kansakunnat 2023a).

Kuva 6. Kestävän kehityksen päätavoitteiden edistyminen (Yhdistyneet kansakunnat 2023a).

Yritysten ja valtioiden tulisi siis tehdä enemmän tekoja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Vuonna 2020 alkanut globaali Covid 19 -pandemia vaikutti monien vähemmän kehittyneiden maiden talouteen negatiivisesti johtaen vaikeaan velkautumiseen. Samaan aikaan ilmastonmuutos on kiihtynyt ja sen vaikutukset ovat näkyneet ihmisten elinolosuhteissa ympäri maailmaa. YK kannustaa ihmisiä panostamaan kestävän kehityksen edistämiseen, jotta vakavia vaikutuksia ihmisiin ja ympäristöön saataisiin minimoitua. (Yhdistyneet kansakunnat 2023a).

Gloaalien kestävyysaasteiden ratkomiseksi useat erilaiset toimijat, kuten YK ja Euroopan Unioni, ovat kehittäneet kestävään kehitykseen liittyviä sopimuksia ja sääntelyä. Yrityksille on niin vapaaehtoisia kuin pakollisia vaatimuksia kestävyys toimiin ja raportointiin. Lisäksi rahoittajat ja kuluttajat vaativat

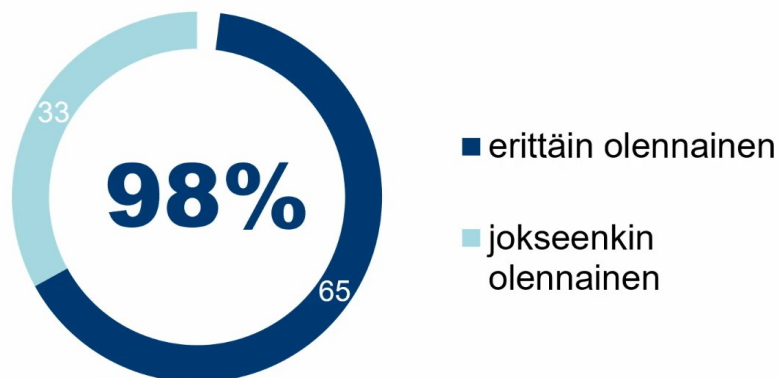
jatkuvasti enemmän toimia kestävään kehitykseen liittyen. Yritykset ovat myös itse halunneet tuoda viestinnässään esille arvojaan ja kestävyystoimiaan. Tämä voi myös houkutella uusia asiakkaita ja työntekijöitä yritykseen. (Hellström & Parkkonen 2022).

3 Kestävän kehityksen raportointi

3.1 Kestävyyseraportointi yleisesti

Kestävää kehitystä on edistetty yrityksissä eri tavoilla jo vuosikymmeniä. Kun kestävään kehitykseen liittyvien toimintojen raportointia aloitettiin ensin Euroopassa tekemään, se oli vapaaehtoista yrityksille. Ajan myötä havaittiin kuitenkin, että jos kestävyystoimet ja -raportointi perustuvat vapaaehtoisuuteen, niitä ei tehdä tarpeeksi, jotta sillä olisi merkittävää vaikutusta esimerkiksi ilmastonmuutokseen hidastamiseen. Lisäksi kun raportoinnilla ei ollut selkeää muotoa, muodostui erilaisia raportointitapoja, joita ei voitu verrata toisiinsa. Yrityksiä ei myöskään voitu vaatia tekemään mitään tiettyjä kestävyystoimia eikä niiden tekemättä jättämisestä voitu antaa rangaistuksia. Monenlaisia erilaisia termejä ja standardeja perustettiin, mutta niissä ei välttämättä ollut mitään yhtenäisyyttä. Tämä loi kuluttajissa epäluottamusta yrityksiin, sillä ostajan oli haastavaa arvioida mitkä yritykset edistävät kestävyyttä aidosti. Myös yritykset kokivat raportoinnin epämääräisyyden kuormittavana tekijänä. Tämän vuoksi Euroopan Unioni on luonut kestävyysraportoinnille uusia direktiivejä ja standardeja. Vuonna 2025 kestävyysraportointi on jo yleinen osa suomalaisten yritysten toimintaa ja se nähdään tärkeänä osana yrityksen liiketoimintaa (Kuva 7). (Hellström & Parkkonen 2022).

Vastuullisuuden arvioi erittäin tai jokseenkin olennaiseksi lähes jokainen

Kuva 7. Vastuullisuuden olennaisuus suomalaisissa yrityksissä (FIBS 2023).

Sen lisäksi, että yritykset ovat alkaneet raportoida kestävyystoimiaan pakollisten vaatimusten vuoksi, on myös yleinen kiinnostus sitä kohtaan kasvanut yritysjohdossa. Yritykset ovat alkaneet näkemään kestävyysraportoinnin kuluerän sijaan mahdollisuutena kasvuun. Vuonna 2022 suomalaisista yrityksistä 75 % näki raportoinnin tuottavan heille enemmän arvoa kuin mitä siihen kulutettiin resursseja. Jopa 80 % yrityksistä kertoi, että heillä on strategiassaan kestävään kehitykseen liittyviä tavoitteita. (FIBS 2023).

Merkittävin ero raportoinnissa 2020-luvulla on tapahtunut sen muodossa.

Aiemmin raportointi perustui enemmän yrityksen kuvaukseen

kestävyystavoitteistaan sekä yksittäisiin esimerkkeihin tehdyistä toimista

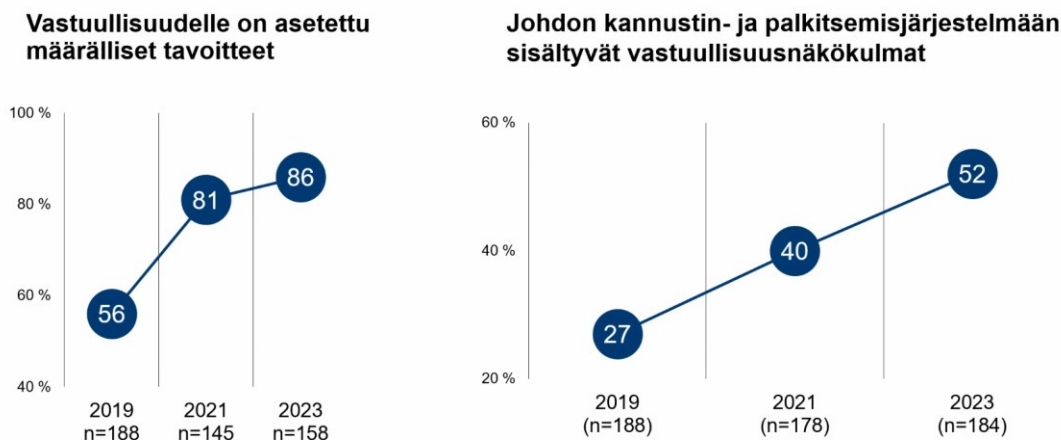
kestävyyden eteen, mutta raportoinnin standardien muuttuessa vaativammiksi, on yritysten raportointi muuttunut tarkemmaksi ja määrällisemmäksi (Kuva 8).

Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että yritykset laskevat ilmastopäästöjensä

määrää eli hiilijalanjälkeä. Tulevaisuudessa standardit tulevat luultavimmin

vaatimaan vieläkin yksityiskohtaisempaa ja laajempaa raportointia. (FIBS 2023; Hellström & Parkkonen 2022).

Määrälliset tavoitteet ja johdon kannustimet

Kuva 8. Määrälliset tavoitteet ja johdon kannustimet yrityksissä (FIBS 2023).

Yritysten lisäksi julkinen sektori on kehittynyt kestävyysraportoinnissa 2020-luvulla. Julkisille toimijoille on lainsäädännössä usein jo paljon kestävyysvaatimuksia, mutta myös niiltä on alettu vaatia enemmän kestävyystekoja ja -raportointia. YK:n Agenda 2030 on huomioitu myös Suomen julkisten toimijoiden puolesta ja useat julkiset organisaatiot ovat liittyneet ”Sitoumus 2050”-nimiseen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumukseen. Vuonna 2016 Suomi raportoi yhtenä ensimmäisestä maista tavoitteistaan liittyen Agenda 2030:seen, joten Suomi on toiminut edelläkävijänä kansallisen tason raportoinnissa. Myös useat suomalaiset kunnat, kaupungit, yliopistot ja innovaatiotoimijat ovat saaneet kansainvälistä tunnustusta kestävä kehityksen edistäjinä. (Hellström & Parkkonen 2022).

Kestävyysraportointiin liittyy monia erilaisia valvottavia asioita. Ajatus ei olekaan, että jokainen toimija raportoi kaikista aiheista, vaan organisaation tulee tehdä olennaisuuden arviointi, jonka avulla se määrittelee mitkä seikat ovat sille tärkeitä. Organisaation toimiala, sijainti, koko ja monet muut asiat vaikuttavat siihen, mihin heidän kannattaa keskittyä raportoinnissa. Olennaisuuden arvioinnin avuksi voidaan käyttää kaksinkertaisen olennaisuuden periaatetta, jossa tarkastellaan ympäristön vaikutusta yritykseen sekä yrityksen vaikutusta

ympäristöön. Tämän tekeminen ei ole yksinkertaista, joten se vaatii organisaatiolta niin johdon sitoutumista kuin resurssejakin. (Jyrkkänen 2023).

Organisaatio saa olennaisuuden arvioinnin avulla tietoonsa kestävyysasteen liittyviä mahdollisuuksia ja riskejä ja se voi niiden perusteella luoda tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. On tärkeää luoda myös selkeät mittarit, joiden avulla etenemistä kestävyystoimissa voidaan seurata.

Kestävyysraporttiin kerätään kaikki tarvittavat tiedot ja se hyväksytetään ylimmällä johdolla. Vuosittain raporttia päivitetään, jotta nähdään onko tavoitteissa edetty. Kestävyysraportti on sidottava organisaation ydintekemiseen, jotta sen sisällöllä on vaikutus organisaation toimintaan. (Jyrkkänen 2023).

3.2 Kestävyysraportointi pk-yrityksissä

Tällä hetkellä kestävyysraportoinnin vaatimukset eivät vielä koske listaamattomia mikro- ja pk-yrityksiä. Kuitenkin raportoinnin piiriin kuuluvien yritykset ovat omassa raportoinnissaan velvollisia kertomaan käyttämiensä toimittajien aiheuttamista ympäristövaikutuksista, mikä johtaa siihen, että isojen yritysten raportointivelvollisuus valuu alaspäin pk-yrityksille. Jos pk-yritys on osa jonkin isomman yrityksen hankintaketjua, on sen hyvä valmistautua siihen, että asiakkaat voivat vaatia siltä tietoja kestävyystoimista. (Taloushallintoliitto 2024).

Isojen yritysten tarjouspyynnöissä voidaan suosia alihankkijoita, jotka ovat hankkineet ympäristöön liittyviä sertifikaatteja tai käyttävät laatu- ja ympäristöjärjestelmiä. Yleistä on myös vaatia, että yritys on laskenut hiilijalanjälkensä tai pystyy muulla tavalla osoittamaan vaikutuksensa ympäristöön. (Ekokompassi 2024). Tämän vuoksi monet pk-yritykset ovat alkaneet panostaa ympäristöohjelmien ja -sertifikaattien hankintaan sen lisäksi että ne ovat aloittaneet kestävyysraportoinnin.

Asiakkaiden vaatimusten lisäksi toinen syy siihen miksi pk-yritysten kannattaa panostaa kestävyysraportointiin on investointien ja rahoitusten saaminen. Jo nyt on näkyvissä, että esimerkiksi sijoittajat ja pankit tarkastelevat yritysten

kestävyystietoja perinteisten taloustietojen lisäksi. Ne tekevät tietojen perusteella päätöksiä siitä, mitä yrityksiä ne rahoittavat ja millaisen korvauksen ne siitä vaativat. Yrityksen kasvun kannalta on siis oleellista, että kestävyysraportointi on tehty huolella ja yritys on tietoinen ympäristövaikutuksistaan ja pyrkii minimoimaan ne. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2022).

Kolmas peruste kestävyysraportoinnin tärkeydelle on se, mitä yritys viestii sen avulla niin asiakkaille, yhteistyökumppaneille kuin omille työntekijöillekin. Lisääntyvä kestävyysääntely luo pk-yrityksille mahdollisuuksia erottua ja houkutella asiakkaita, esimerkiksi luomalla konkreettisia kestävyystavoitteita ja todentamalla niiden saavuttamisen. Joillekin asiakkaille yritysten tekemät kestävyystoimet ovat ostospäätöstä tukeva seikka. Asiakkaat saattavat olla kiinnostuneita, minkälaisen toimijan kanssa ne ovat tekemisissä ja voivat tehdä taustatutkimusta ennen yhteistyön aloittamista. Myös osaajista on monella alalla kova kilpailu ja yrityksen vastuullisuus, tai vastuuttomuus, voi olla tärkeää työntekijälle työpaikkavalinnassa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2022). Oikotien (2023) suorittaman vastuullinen työpaikka -tutkimuksen mukaan 62 %:lle suomalaisista kestävyys on tärkeä seikka työpaikan valinnassa.

Kestävyysraportointia ei ole tarkoitus tehdä vain raportoinnin vuoksi. Tavoitteena on, että yritykset aidosti arvioivat omia kestävyystekojaan ja luovat suunnitelman toimintansa parantamiseen. Tämä on mahdollista vain, jos yrityksen johto on sitoutunut kestävyiden sisällyttämiseen yrityksen strategiaan ja päätöksentekoon. Pk-yritysten kannattaa jo aikaisessa vaiheessa kehittää omaa kestävyystoimintaansa, sillä muuten esimerkiksi yhteistyökumppaneilta tulevat vaatimukset voivat yllättää yrityksen negatiivisesti. (Rankinen & Kuruttu 2024).

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) vuonna 2022 tekemän kyselyn mukaan suurimmat syyt siihen, että pk-yritykset eivät ole tähän mennessä panostaneet kestävyysraportointiin ovat resurssien ja osaamisen puute. Koska pk-yrityksillä ei usein ole varaa palkata raportointia varten erillistä työntekijää, aiheuttavat kasvavat kestävyysraportoinnin tavoitteet ja sidosryhmiltä tulevat vaatimukset

niille paineita. Vuonna 2022 suomalaisista alle 49 henkeä työllistävästä yrityksistä vain kahdeksan prosenttia oli sisällyttänyt kestävyystavoitteita palkitsemisjärjestelmäänsä. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2023; Sonninen 2023).

Kestävyysraportoinnin toteuttaminen ei ole ilmaista, vaan aiheuttaa yrityksille kustannuksia muun muassa tietojenkäsittelystä, järjestelmistä ja henkilöresursseista. Jos yritys ei ole budjetoanut kestävyysraportoinnin kuluja, sen voi olla haastavaa panostaa raportointiin. Pk-yrityksillä ei välttämättä ole työntekijöitä, joilla olisi osaamista tai aikaa raportoinnin suorittamiseen laadukkaasti, eikä taloudellisia resursseja uusien henkilöiden palkkaamiseen. Lisäksi pk-yrityksen johtohenkilöt voivat tarvita lisäkoulutusta ja -ymmärrystä liittyen kestävyysraportointiin ja sen merkitykseen yrityksen menestyksessä. (O'Reilly 2024).

Kun kestävyysraportointia aloitetaan, yrityksen täytyy pystyä keräämään tietoa toiminnoistaan. Pk-yrityksillä voi olla puute järjestelmistä, joista tietoa saisi helposti ja nopeasti. Tietoja saa harvoin yhdestä järjestelmästä, vaan yrityksen täytyy seurata useita erilaisia mittareita. Uusiin järjestelmiin panostaminen ei välttämättä ole mahdollista, ja uuden järjestelmän käyttöönotto vaatii usein myös henkilökunnalta uutta osaamista ja ymmärrystä tiedonkeruun merkityksestä. Kestävyysraportointiin vaadittavien tietojen puute sekä tiedon johtamisen ja analysoimisen haaste voivat johtaa siihen, että pk-yritys ei pysty tuottamaan raportointiin vaadittavia tietoja. (O'Reilly 2024).

Ne yritykset, joilla ei ole pakollisen kestävyysraportoinnin vaatimusta, voivat valita raportin muodon ja sisällön vapaasti, mutta yrityksellä on hyvä olla perustelut valintoihin. Jos raportista esimerkiksi jätetään jotain pois, on se hyvä mainita. Raporttiin voi linkittää muitakin tiedostoja ja raportteja, jos ne liittyvät kestävyteen ja sen kehittämiseen, mutta niitä ei ole pakko yhdistää raporttiin. Selkeän ja avoimen raportin luominen auttaa yrityksen sidosryhmiä ymmärtämään paremmin sen tavoitteita ja toimintaa. (Valtiokonttori 2021b).

3.3 Sääntely

Yhdistyneet kansakunnat on tehnyt kansainvälisiä sopimuksia, jotka jäsenvaltiot, kuten Suomi, ovat allekirjoittaneet. Nämä sopimukset liittyvät esimerkiksi ihmisoikeuksiin ja luonnonsuojeluun. Suomi toteuttaa sopimuksia lainsäädännön kautta. Suomalaisten ja Suomessa toimivien yritysten on noudatettava Suomen lakia ja ovat siten näiden sopimusten piirissä. Suomen valtioneuvosto kannustaa yrityksiä julkistamaan kestävyystietonsa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014).

Euroopan Unioni allekirjoitti vuonna 2016 Pariisin ilmastopimuksen, jossa EU:n maat sitoutuivat hillitsemään ilmaston lämpenemisen alle kahteen asteeseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi oli saatava finanssiala mukaan toimiin, mistä muodostui Green Deal eli vihreä ohjelma. Tärkeä osa ohjelmaa on EU:n taksonomia, jonka avulla on tarkoitus saavuttaa tavoite EU-maiden hiilineutraalisuudesta vuonna 2025. Taksonomian avulla investointeja ja pääomaa suunnataan siirtymävaiheessa eniten tarvittaviin kestävä kehityksen mahdollistaviin taloudellisiin toimiin Green Dealin mukaisesti. Taksonomia on luokitusjärjestelmä, joka määrittelee kriteerit taloudelliselle toiminnalle. Se mahdollistaa yrityksille yhteisen määritelmän luomisen sellaisesta taloudellisesta toiminnasta, jota voidaan pitää ympäristön kannalta kestävä. Taksonomia muodostuu vuonna 2020 luodusta asetuksesta sekä sen jälkeen tehdyistä delegoiduista asetuksista. (Euroopan Komissio 2024).

Taksonomian myötä Euroopan Unionille muodostui tarve päivittää yhtenäinen direktiivi kestävyysraportoinnille. Entinen raportointidirektiivi Non-Financial Reporting Directive (NFRD) korvautui Corporate Sustainability Reporting Directive eli CSRD-direktiivillä, joka julkaistiin vuonna 2023. Se tulee voimaan portaittain vuoteen 2027 mennessä, ohjaten suuryritysten sekä pörssilistattujen pien- ja keskikokoisten yritysten kestävä kehityksen raportointia. Suuryrityksiksi direktiivi määrittelee yritykset, joilla täyttyvät kaksi kolmesta seuraavista kriteereistä: yli 250 työntekijää, yli 25 miljoonan euron tase tai yli 50

miljoonan euron liikevaihto. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2022/2464).

Jotta yritykset raportoisivat kestävästä kehityksestä mahdollisimman yhteneväisesti, on Euroopan Unioni julkaissut myös eurooppalaiset kestävyysraportointistandardit eli ESRS-standardit (European Sustainability Reporting Standards), jotka auttavat yrityksiä raportoimaan toimistaan. ESRS-standardeja on ympäristöön, yhteiskunnalliseen sekä hallintotavan näkökulmaan liittyen. Ympäristöstandardeja ovat ilmastonmuutos, pilaantuminen, vesivarat ja merten luonnonvarat, biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit sekä resurssien käyttö ja kiertotalous. Yhteiskunnallisia standardeja ovat oma työvoima, arvoketjun työntekijät, vaikutusten kohteena olevat yhteisöt sekä kuluttajat ja loppukäyttäjät. Hallintotavan standardi on liiketoiminnan harjoittaminen. (Komission delegeoitu asetus (EU) 2023/2772).

Suomessa kestävyysraportoinnin CSRD-direktiivin vaatimukset toteutettiin käytännössä täydentämällä kirjanpito- ja tilintarkastuslakia. Vuonna 2024 kirjanpitolain kestävyysraportoinnin vaatimukset koskevat suuryrityksiä sekä pörssilistattuja pien- ja keskikokoisia yrityksiä (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, 7:1). Kestävyysraportointi sisältää yrityksen tavoitteet ja niissä edistymisen kuvauksen kestävyteen liittyen, sisältäen absoluuttiset tavoitteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi. Lisäksi ympäristöllisiin tavoitteisiin liittyen yrityksen on kuvattava, perustuvatko ne tieteellisesti vakuuttavaan näyttöön. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, 7:5). Yrityksiltä vaaditaan myös kahdensuuntaista raportointia, eli miten yritys itse vaikuttaa kestävyysseikkoihin, ja miten kestävyysseikat vaikuttavat yrityksen kehitykseen, tulokseen ja asemaan (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, 7:3).

Suuriin yrityksiin tulee kohdistumaan portaittain myös huhtikuussa 2024 hyväksytty EU:n yritys vastuudirektiivi (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD). Kyse on huolellisuusveloitteesta, jossa yrityksen koko toimitusketjun on estettävä, pysäytettävä tai lievennettävä kielteisiä ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiaan. Direktiivi otetaan käyttöön, koska vapaaehtoiset toimet eivät ole johtaneet tarpeeksi vahvoihin toimiin isoissa

yrityksissä. Direktiivi koskee EU:n ulkopuolisia yrityksiä, joilla on yli 450 M€ liikevaihto EU:ssa, EU:n yrityksiä, joilla on yli 450 M€ liikevaihto globaalisti sekä EU:ssa toimivia franchise-yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 80 miljoonaa. Suomessa se kohdistuu noin sataa liiketoimintaa harjoittavaa yritystä. Direktiivi linkittyy CSRD-direktiiviin ja se neuvoo myös, miten pk-yritykset, jotka ovat epäsuorasti sääntelyn vaikutuksen alaisina, voivat toimia. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024).

Ne yritykset, jotka eivät kuulu pakollisen kestävyysraportoinnin piiriin, voivat halutessaan raportoida valitsemansa standardin mukaisesti. Yksi vaihtoehto raportoinnille on itsenäisen Global Reporting Initiative-yhdistyksen julkaisemat GRI-standardit. Ne on jaettu useisiin eri moduuleihin, jotta yritysten on helppo ja selkeä noudattaa niiden mukaista raportointia. Vuonna 2000 julkaistut GRI-standardit olivat ensimmäiset kansainväliset standardit kestävän kehityksen raportoinnille. (GRI 2025). GRI-standardit ovat yritysten parissa laajasti tunnettuja ja KPMG:n vuoden 2024 tutkimuksen mukaan se on yritysten yleisimmin käytetty standardi (KPMG 2024).

Pohjoismaisten yritysten on lisäksi mahdollista käyttää The Nordic Sustainability Reporting Standard eli NSRS-standardia. Se on pk-yrityksille suunnattu standardi, joka on mukailtu kansainvälisten standardien mukaan. Standardin alullepanija oli NAF, johon kuuluu tilitoimistojen toimialajärjestöjä pohjoismaista ja standardi onkin suunnattu ensisijaisesti ammattimaisille tilitoimistoille käytettäväksi heidän asiakkaidensa kanssa. NSRS-standardia kehittäessä on otettu huomioon käyttäjien tarpeet, erilaiset sääntelyt sekä toimialakohtaiset haasteet tehden siitä yksinkertaisemmän kuin muista vastaavista standardeista. (NSRS 2024).

Yritykset voivat myös hakea toiminnalleen kansainvälisiä ISO-sertifikaatteja (International Organization for Standardization). Nämä standardit ovat hyvin yleisiä ja suosittuja, sillä ne takaavat asiakkaille yrityksen toiminnan korkean tason. Tunnettuja ISO-sertifikaatteja ovat esimerkiksi ISO 9001 laadunhallinta, ISO 14001 ympäristöjärjestelmä, ISO 45001 työterveys- ja työturvallisuus ja ISO 26000 yhteiskuntavastuu. Yrityksen standardin mukainen toiminta

varmistetaan akkreditoinnilla ja tarkastuksilla. Yrityksien, joilla on esimerkiksi ISO 14001 sertifikaatti, on helpompi siirtyä myös kestävyysraportoinnin piiriin, sillä standardissa on jo vaadittu yritystä suunnittelemaan ja toteuttamaan ympäristöhallintaa ja ympäristön parantamista. (ISO 2025).

3.4 VSME-standardi

Euroopan komission kannustamana vuonna 2001 perustettu EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) on yksityinen yhdistys, jonka tarkoitus on palvella yleistä etua ja muun muassa tarjota teknistä neuvontaa Euroopan kestävyysraportointistandardeihin liittyen (EFRAG 2024a). EFRAG julkaisi joulukuussa 2024 standardin nimeltä Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME) eli vapaaehtoinen kestävä kehityksen raportoinnin standardi listaamattomille pk-yrityksille. Standardin tarkoituksena on auttaa listaamattomia pk-yrityksiä kehittämään, johtamaan ja raportoimaan kestävyystoimiaan. EFRAG:in mukaan standardin käyttö voi parantaa yritysten kilpailukykyisiä kasvumahdollisuuksia ja tarjota tietoa sijoittajille, lainantarjoajille ja yhteistyökumppaneille yrityksen kestävyystoimista. (EFRAG 2024b).

VSME-standardia ei ole vielä tätä opinnäytetyötä tehdessä suomennettu, koska se on julkaistu vasta joulukuussa 2024. Kyseinen standardi on suunniteltu vastaamaan suurille yrityksille suunnattua ESRS-standardia ja käsittelee samoja kestävyysteemoja. VSME-standardi on kuitenkin suunniteltu pienien ja keskikokoisten yritysten omat erityislaatuiset piirteet huomioon ottaen. Standardi muodostuu kahdesta osiosta: perusmallista (basic module) ja kattavasta mallista (comprehensive module) sekä ohjeista niiden käyttöön. Perusmallissa neuvotaan mitä ja miten mitataan ja raportoidaan, ja se sisältää kaksi tiedonanto-osiota B1 ja B2 sekä mittarit B3 - B11. Nämä ovat raportoinnin tavoitetaso mikroyrityksille (ei ylitä kahta seuraavista: 450 000 € tase, 900 000 € liikevaihto tai 10 työntekijää) ja minimivaatimustaso muun kokoisille pk-yrityksille. Ne toimivat raportoinnin pohjana yritykselle, joka haluaa tehdä myös kattavan mallin mukaisen raportoinnin. Kattavassa mallissa yritys raportoii

perusmallin lisäksi laajempia tietoja, jotka voivat kiinnostaa sijoittajia, pankkeja ja yhteistyökumppaneita. (EFRAG 2024b).

Tiedonanto-osio B1:ssä yrityksen tulee kertoa, onko se valinnut perus- vai kattavan mallin VSME-raportoinnista ja lisäksi perustietoja yrityksestä kuten liikevaihto, työntekijöiden määrä ja missä valtiossa päätoiminnot sijaitsevat. Lisäksi yrityksen tulee mainita, jos sillä on kestävyysliittymiä sertifikaatteja. Toisessa tiedonanto-osiossa B2:ssa yrityksen tulee kuvata, jos sillä on käytänteitä, linjauksia, aloitteita ja tavoitteita, joiden avulla se edistää kestävyysliittymien lisäämistä yrityksessä ja pienentää negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ihmisiin. Näitä voivat olla esimerkiksi päästöjen pienentäminen, sähkön ja veden kulutuksen vähentäminen tai kestävyysasioiden koulutus työntekijöille. (EFRAG 2024b).

Kuten ESRS -standardissakin, VSME-standardin perusmallin osiot B3 – B11 jakautuvat ympäristö-, yhteiskunnallisen sekä hallintotavan teemoihin. Osiot B3 – B7 sisältävät ympäristöteeman raportoinnin eli energia ja kasvihuonekaasupäästöt, ilman, veden ja maaperän saastuttaminen, luonnon monimuotoisuus, vesi ja viimeisimpänä materiaalien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto. Energia- ja kasvihuonekaasupäästöjen laskeminen vaatii, että yritys laskee scope 1 ja 2 päästönsä hiilijalanjäljen ja jakaa sen liikevaihdolla.

Yritysten on ilmoitettava kasvihuonekaasupäästöt hiilidioksidiekvivalenttitoimissa ja niiden pitää ottaa huomioon GHG-protokollan (Greenhouse Gas Protocol) Corporate Accounting and Reporting -standardi (vuoden 2004 versio). (EFRAG 2024b). Tämä standardi on World Resources Instituten ja the World Business Council for Sustainable Developmentin yhdessä vuonna 1998 julkaisema standardi maailmanlaajuiseen kasvihuonekaasupäästöjen yhtenäistämiseen. Standardin avulla yritykset voivat mitata ja raportoida päästöjään siten, että maailmanlaajuiset päästöt ovat helpommin käsiteltäviä ja keskenään vertailtavia. (WBCSD/WRI 2004). Laskemista varten yritykset voivat käyttää omia laskureitaan tai hyödyntää GHG-protokollan internet-sivuilla julkaistuja Excel-pohjaisia laskureita. (GHG Protocol 2024).

Ilman, veden ja maaperän saastuttamiseen liittyen yritys voi hyödyntää jo olemassa olevia tietoja, mikäli niitä on jo aiemmin kerätty. Biologisen monimuotoisuuden osiossa yrityksen on kuvattava sellaisten monimuotoisesti herkkien alueiden määrä ja koko, jotka se omistaa, vuokraa tai hallinnoi. Veden käyttöön liittyen yrityksen tulee kertoa vedenkäyttömääränsä ja erityisesti, jos se käyttää vettä vesiriskialueilla, eli alueilla, joissa vedestä on pulaa. Viimeisessä ympäristöosiossa yrityksen pitää kertoa noudattaako se kiertotalouden periaatteita. Lisäksi sen on kerrottava sen aiheuttaman vaarallisen ja ei-vaarallisen jätteen määrä sekä mikä määrä siitä menee kierrätykseen. (EFRAG 2024b).

Yhteiskunnallisia osioita ovat B8 - B10 ja niissä raportoidaan työvoiman yleisistä piirteistä, terveydestä ja turvallisuudesta sekä kolmantena palkkauksesta, työehtoneuvotteluista ja koulutuksesta. Yleisiä piirteitä, joita yrityksen tulee kertoa ovat työntekijöiden määrä määräaikaissa ja vakituisissa työsuhteissa sekä työntekijöiden sukupuoli. Jos yrityksellä on toimintoja useammassa maassa, sen pitää kertoa missä maassa työsopimukset on tehty. Yritysten, joilla on 50 tai yli työntekijää, pitää kertoa työntekijöiden vaihtuvuustaso raportointiajalta. Terveys ja turvallisuus -osiossa yrityksen tulee kertoa työhön liittyvien onnettomuuksien ja kuolemien määrä. Kolmannessa osiossa yrityksen on kerrottava, jos sen työntekijät saavat minimipalkkaa, naisten ja miesten välinen palkkaero (vain jos yrityksellä on 150+ työntekijää), työehtosopimusten piiriin kuuluvien työntekijöiden osuus ja keskimääräinen koulutustuntien määrä per työntekijä, eriteltynä sukupuolittain. Hallintotapateemassa yrityksen on kerrottava, jos se on saanut korruption ja lahjonnan torjuntaa koskevien lakien rikkomisesta tuomioita ja niiden lukumäärä sekä sakkojen suuruus. (EFRAG 2024b).

4 Kestävyyseraportointi Eerola-Yhtiöissä

4.1 Yrityskuvaus

Eerola-Yhtiöt on ympäristöhuoltoalalla toimiva perheyritys, joka on perustettu vuonna 1969 Harri ja Paula Eerolan toimesta. Nykyisenä toimitusjohtajana toimii heidän poikansa Paavo Eerola. Yrityksen liikevaihto oli vuonna 2023 37,5 miljoonaa euroa ja liikevoitto 1,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 yrityksellä oli 240 työntekijää. Toimintaa ohjaavat perheyriksen arvot: luotettavuus, rehellisyys, ammattitaito ja erinomainen asiakaspalvelu. Yritys tunnetaan korkeasta työn laadusta, joustavista työmenetelmistä sekä tehokkaasta ja ammattitaitoisesta henkilökunnasta. Eerola-Yhtiöt on saanut ISO-standardit 14001 Ympäristöjärjestelmät ja 45001 Työterveys- ja työturvallisuusjohtaminen.

Yrityksen palveluihin kuuluvat kiinteistöjen viemäripalvelut eli kaivojen puhdistukset, viemärikuvaus ja pesu, avaukset, kuivanapidot ja erotinhuolto. Yritys tarjoaa myös infrapalveluja kuten ohipumppaus ja putkistojen pesu ja kuvaus. Yritys tekee myös suurtehoimurointia ja -puhallusta sekä kuljetus- ja tapahtumapalveluita, kuten vaihtolavojen haku ja tuonti, roska-astioiden vuokraus, puristimien kuljetukset ja tyhjennykset, lumenajo ja Norsu-WC ja Norsu-Suihku tilapäiskäymälöiden ja -suihkujen vuokraus. Yksi yrityksen tärkeimmistä toiminnoista on puhdasvesipalvelut. Tämä sisältää veden toimitukset ja jakelupisteet, vesijohtoverkostojen desinfiointit ja vesijohtoverkostojen paineenkorotukset omakotitalosta kokonaisesti kaupunginosaan. Puhdasvesipalveluja yritys tekee esimerkiksi vesitorneissa, vedenottoamoissa, verkostoveden jakelujärjestelmissä ja runkolinjoissa.

Eerola-Yhtiöt toimii paikallisesti ympäri Suomea 17 toimipisteen voimin. Toimipisteitä ovat Espoo, Porvoo, Lohja, Kaarina, Tervakoski, Lahti, Tampere, Mikkeli, Jyväskylä, Varkaus, Leppävirta, Seinäjoki, Vaasa, Oulu, Keminmaa, Rovaniemi ja Kittilä. Toimintaan kuuluvat yritykset Eerola-Yhtiöt Oy, Lokapalvelu Siili Oy, A&P Ympäristöpalvelut Oy, E-Ympäristöpalvelut

Pohjanmaa Oy ja E-Ympäristöpalvelut Lappi Oy. Yrityksen päätoimipiste sijaitsee Espoossa.

4.2 Raportoinnin suunnittelu ja tavoitteet

Ajatus kestävyysraportoinnin tekemisestä oli syntynyt Eerola-Yhtiöille monen eri asian yhteisvaikutuksesta. Suurin syy raportoinnin aloittamiseen oli asiakkaat. Yritys oli keskusteluissa asiakkaidensa kanssa havainnut, kuinka tärkeää kestävyysasioiden mittaaminen ja niistä kertominen on sen asiakkaille. Koska osa asiakkaista kuuluu EU-standardien vaatimien raportointien piiriin, ne tarvitsevat myös yhteistyökumppaneiltaan tietoja esimerkiksi hiilijalanjäljestä ja sosiaalisen kestävyuden huomioimisesta. Yritys oli saanut jo useita pyyntöjä tiettyjen kestävyysasioihin liittyvien tietojen toimittamisesta asiakkaille. Lisäksi uusissa tarjouspyynnöissä on ollut vaatimuksia kestävyysasioiden huomioimiseen liittyen. Asiakkaat myös yleisesti suosivat yrityksiä, jotka toimivat kestävästi ja kertovat avoimesti toiminnastaan.

Yritys on tehnyt jatkuvasti sen olemassaolon ajan päätöksiä ja tekoja, jotka ovat edistäneet kestävyttä niin ympäristön, liiketoiminnan kuin henkilöstönkin suhteen. Nyt yritykselle on noussut tärkeäksi saada nämä teot systemaattisesti kirjattua ja sen myötä haastaa itseään ja nostaa oman toiminnan kestävyuden tasoa korkeammaksi. Myös erilaisten standardien hankkiminen on tukenut kestävyystyötä – ja raportointia, sillä niihin liittyen tehdään osaksi samoja toimenpiteitä, kuten erilaisten ohjeiden kirjaamista ja toiminnan kehittämistä. Lisäksi yritys haluaa viestiä omille työntekijöille siitä, millaisia tekoja nyt ja tulevaisuudessa tehdään kestävyysasioiden suhteen, jotta yritys toimii arvojensa mukaisesti. Kestävyysraportoinnilla voidaan myös kuvata, miten jokainen yrityksen työntekijä voi omalta osaltaan varmistaa, että heidän tekonsa ja päätöksensä ovat kestäväällä pohjalla.

Koska yritys tiedosti, että kestävyysraportointi vie aikaa ja resursseja ja vaatii ymmärrystä esimerkiksi EU:n standardeista ja vaatimuksista, se päätti tehdä yhteistyötä Turun ammattikorkeakoulun (Turun AMK) Kestävä kiertotalous -

ohjelman kanssa. Tehtävänannon saatuaan Turun AMK etsi ylemmän AMK-opiskelijan, jonka taidot ja kiinnostus vastaisivat yrityksen haluamaa lopputulosta. Näin yritys sai vahvemman pohjan raportoinnin teolle sekä ulkopuolista näkemystä toimintansa raportoinnille.

Tavoitteita raportoinnille oli kolme. Ensimmäinen oli, että yritys saa selkeän viestin niin omille työntekijöille kuin sidosryhmille siitä, millaisia tavoitteita ja tekoja sillä on kestävyysliikkeen liittyen. Toinen tavoite oli nostaa oman kestävyystoiminnan tasoa ja haastaa yrityksen toimintaa. Kolmas tavoite oli ymmärtää ja toteuttaa kestävyysraportointi lakien ja standardien mukaisesti. Ilman selkeää käsitystä siitä, miten ja miksi kestävyysraportointia tehdään, yritys ei voi tehdä sitä laadukkaasti. Tämän vuoksi oli tärkeää, että työtä ei aloitettu suoraan raportoinnin kirjaamisella, vaan luotiin yhteinen ymmärrys siitä, mitä kestävyysraportointi tarkoittaa Eerola-Yhtiöille.

5 Kestävyyseraportin toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

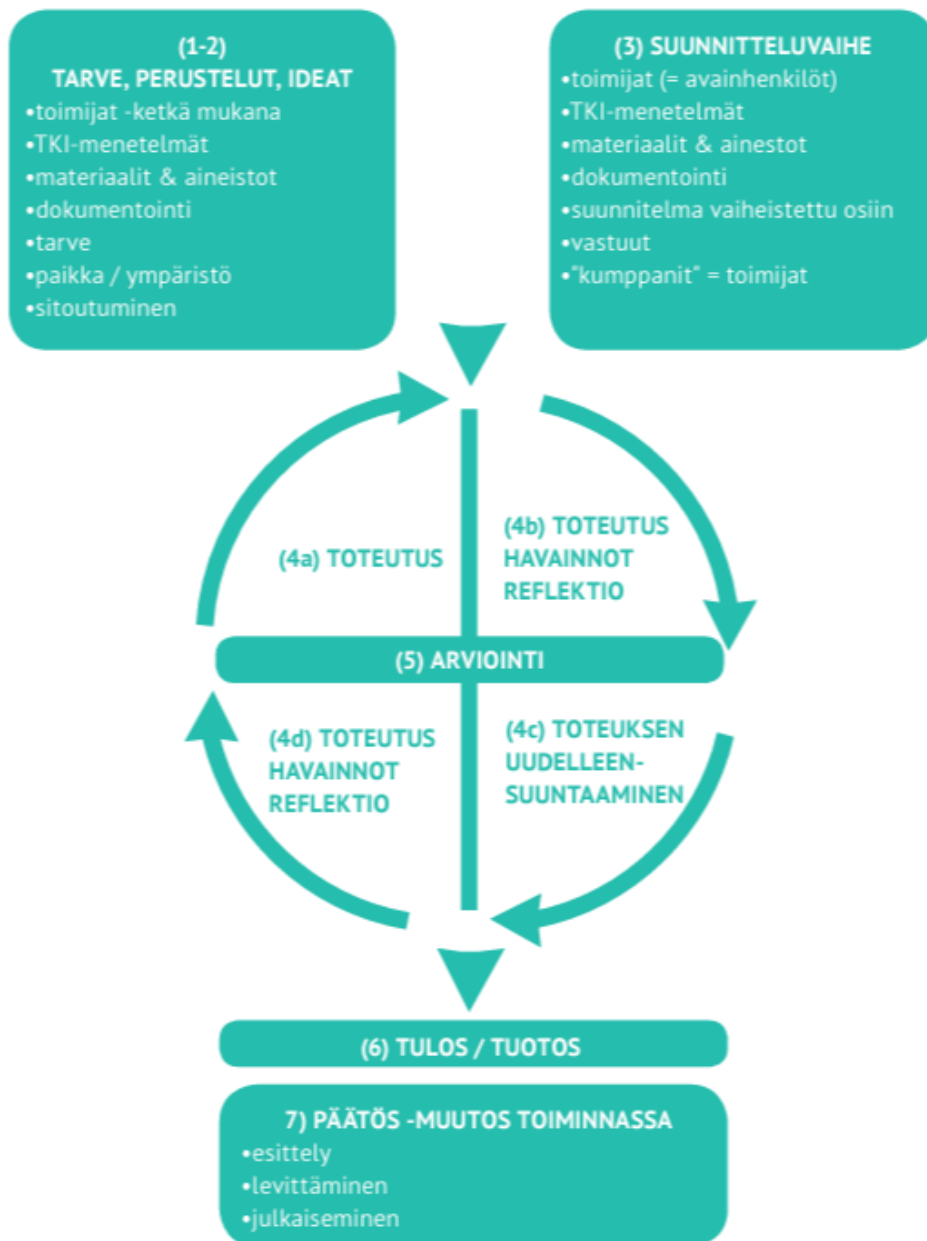
Työssä on käytetty tutkimusmenetelmänä kehittämismenetelmää. Kehittämistä tehdään yrityksissä monista syistä. Se voi mahdollistaa yrityksen kasvun, tulevaisuuden kysynnän ennakoimisen, haasteiden ratkomisen ja asiakkaiden ymmärtämisen. Kun tiedon määrä lisääntyy yhteiskunnassa, yritysten on luotava keinoja hallita tietoa ja löytää yrityksen tarpeisiin sopivaa täsmällistä tietoa. Tutkimustiedon hyödyntäminen on olennainen osa yrityksen kykyä selviytyä muuttuvassa liiketoiminnan ympäristössä. Yhteistyö korkeakoulujen kanssa mahdollistaa yrityksille uusien toimintamallien luomisen kehittämistyön avulla. (Ojasalo ym. 2015, 12–16).

Kehittämisen tarve syntyy yrityksessä esimerkiksi, kun havaitaan että jotakin asiaa on syytä muuttaa. Tällöin aloitetaan arvioimalla nykytilaa ja sen perusteella ehdotetaan uudenlaista ratkaisua. Tätä ratkaisua testataan käytäntöön ja se otetaan käyttöön. Ratkaisua käytettäessä arvioidaan sen onnistumista ja parhaassa tapauksessa ratkaisu otetaan pysyvään käyttöön ja sen toimintaa laajennetaan. Tätä prosessia voidaan kuvata oppimisen kehällä (Kuva 9). (Salonen ym. 2017, 43–47).

Kuva 9. Ekspansiivisen oppimisen kehä (Engeström 1995 Salosen ym. 2017, 45 mukaan).

Kehittämismenetelmä soveltui tähän tutkimukseen, sillä tarkoituksena oli etsiä uutta tietoa ja soveltaa sitä yrityksen nykyisiin toimintoihin, jotta uudenlainen toimintamalli kestävyysraportoinnille löytyisi. Tutkimuksessa noudatettiin kehittämistoimintojen mallia (Kuva 10). Malli kuvaa ihanteellisen tilanteen toimintaa, joka ei todellisessa elämässä välttämättä toteudu. Sitä seuraamalla tutkimuksen tekijä voi kuitenkin tavoitella ihannetasoa, jossa eri vaiheiden toteutumisen reflektointi on keskiössä. Avoin ja tasa-arvoinen keskustelu toimeksiantajan ja tekijän välillä on tärkein elementti, jonka avulla molempien asiantuntijuus hyödyttää projektia ja paras mahdollinen tulos saadaan aikaan. (Salonen ym. 2017).

Kuva 10. Kehittämistoimintojen konstruktivistinen malli (Salonen ym. 2017).

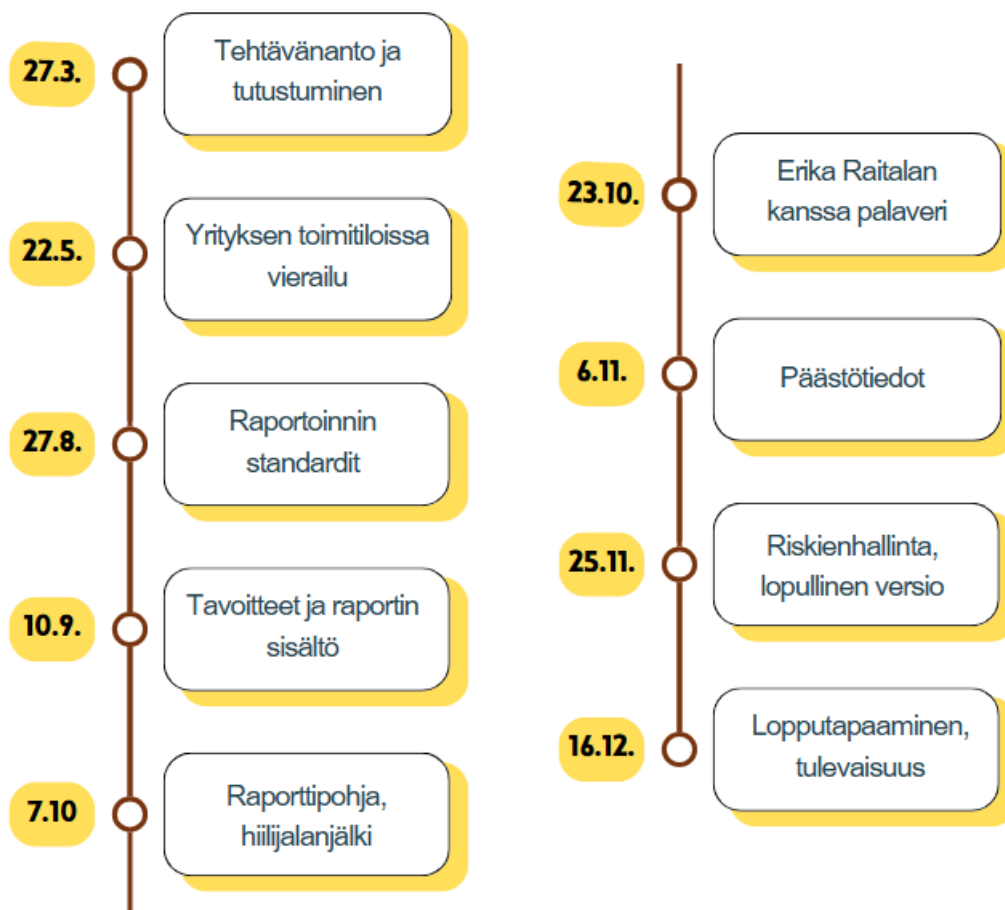
Käytännössä prosessi lähtee vaiheesta 1-2 eli tarpeen selvittämisestä yhteistyössä toimeksiantajan kanssa. Tekijä kävi läpi toimeksiantajan kanssa millaista tietoa ja mitä dokumentteja heillä oli jo olemassa aineistosta ja sopi tutkimuksen peruseriaatteet. Seuraavaksi siirryttiin vaiheeseen 3 eli suunnitteluvaiheeseen. Siinä tehtiin suunnitelman tutkimuksesta ja käytiin läpi, millaisia vastuita kummallakin osapuolella oli. Kun suunnitelma oli luotu,

aloitettiin vaiheet 4-5 eli tutkimuksen toteutus ja arviointi, jossa reflektointiin jatkuvasti tutkimuksen edistymistä, pystyen siten muuttamaan suuntaa tarpeen vaatiessa. Tekijä ja toimeksiantaja antoivat palautetta puolin ja toisin ja arvioivat niiden avulla projektin etenemistä. Vaiheessa 6 kestävyysraportti oli valmis ja tekijä esitteli sen toimeksiantajayritykselle. Lopuksi siirryttiin vaiheeseen 7, jossa yritys julkaisee raportin ja hyödyntää sitä omassa toiminnassaan.

5.2 Tutkimuksen aikajana

Kestävyysraportti suunniteltiin ja luotiin vuonna 2024. Alla olevassa kuvassa (Kuva 11) on aikajana yrityksen ja tekijän välisistä tapaamisista ja niiden agendoista. Lisäksi aikajanaan on merkitty tapaaminen tekijän konsultoiman asiantuntijan Turun AMK:n hankesuunnittelija Erika Raitalan kanssa.

Kestävyysraportin aikataulu 2024

Kuva 11. Kestävyysraportin aikajana 2024.

Tutkimus alkoi maaliskuussa 2024 toimeksiantajan ja tekijän tapaamisella, jossa yritys esitteli toimeksiannon tekijälle. Tekijä pääsi tutustumaan yrityksen toimintaan fyysisesti toukokuussa, jolloin myös suunniteltiin seuraavat toimenpiteet. Elokuussa tekijä esitteli raportointiin liittyvät vaatimukset yritykselle, ja he valitsivat yhdessä raportoinnissa käytettävän standardin. Syyskuussa valittiin tavoitteet ja suunniteltiin yhdessä raportin sisältö. Näiden avulla pystyttiin lokakuussa jo siirtymään kestävyysraporttipohjan tekoon ja yrityksen hiilijalanjäljen laskemiseen. Tekijä pääsi myös tapaamaan Turun ammattikorkeakoulun edustajaa Erika Raitalaa, joka neuvoi hiilijalanjäljen

laskennassa. Marraskuussa viimeisteltiin lopullinen versio kestävyysraportista. Lopputapaaminen pidettiin joulukuussa, jolloin tekijä esitteli raportin viimeistellyn version yritykselle. Jokaisella tapaamisella yritys ja tekijä sopivat seuraavan tapaamisen ja toimenpiteet, joita kumpikin osapuoli tekisi sillä välin. Osa tapaamisista oli paikan päällä yrityksen tiloissa ja osa etänä Teams-sovelluksen välityksellä.

5.3 Raportoinnin suunnittelu

Ensimmäinen aloituspalaveri sovittiin maaliskuun 2024 lopulle. Siinä toimeksiantajayritys Eerola-Yhtiöt Oy:n edustajat, vastuupettaja ja tekijä esittäytyivät toisilleen. Tästä alkoi tutkimuksen ensimmäinen vaihe eli tarvetila. Tapaamisessa käytiin läpi työn tavoitteet ja aikataulu sekä sovittiin miten yritys ja tekijä etenevät projektin kanssa. Tärkeää oli ymmärtää, millaisia asioita odotettiin tekijältä ja vastavuoroisesti yritykseltä. Keskustelun aikana muodostui yhteisymmärrys siitä, että ei haluttu tehdä liian kunnianhimoisia tavoitteita, koska kyseessä on yrityksen ensimmäinen kestävyysraportti. Tällä varmistettiin, että työ saatiin tehtyä sovitussa ajassa. Toisaalta yrityksellä oli monia toimenpiteitä jo tehtynä, joten materiaalia oli jo olemassa.

Yritys ja tekijä sopivat, että kuukausittaiset palaverit olisivat hyvä tapa seurata työn etenemistä. He loivat yhteisen virtuaalisen kansion, jonka avulla pystyttiin jakamaan tiedostoja puolin ja toisin. Tekijä toimitti kuukausittain uuden version sen hetkisestä raportin muodosta, jotta yritys pystyi näkemään millä tasolla työ sillä hetkellä oli. Yritys ja tekijä kävivät kuukausittaisissa palavereissa läpi, millaisia tietoja tekijä tarvitsi raportin eteenpäin saamiseen ja millaisia haasteita yrityksellä oli ollut tietojen keräämisessä.

Ensimmäisen palaverin jälkeen tekijä aloitti yritykseen ja sen historiaan tutustumisen. Tekijä kävi läpi yrityksen internet-sivut ja yrityksen toimittamat sisäiset esittelyt. Näin tutkimuksessa siirryttiin vähitellen suunnitteluvaiheeseen. Toukokuussa tekijä kävi tutustumassa yrityksen toimitiloihin Espoossa ja vieraili myös työmaalla. Tekijä koki, että yrityksen jokapäiväisen käytännön toiminnan

näkeminen ja asiakkaiden tapaaminen kasvotusten oli hyödyllistä työn tekemisen kannalta, sillä tekijä ymmärsi sen jälkeen paremmin, miten yritys toimii ja millaisia etuja ja haasteita sillä on.

Kesän aikana tekijä tutustui kestävyysraportoinnin taustoihin sekä erilaisiin raportoinnin vaatimuksiin, joita muodostui niin Suomen lainsäädännöstä kuin EU:n standardeistakin. Tekijä perehtyi eri kokoisten yritysten kestävyysraportteihin ja erityisesti saman toimialan yritysten raportteihin. Tekijä etsi myös pohjia raportoinnille, kuten Valtionkonttorin vastuullisuusraportin pohjan. Näistä muodostui kokonaiskuva siitä, millaiset asiat vaikuttavat yritysten raportointiin ja mitä niiden on hyvä huomioida. Koska toimeksiantajayritys ei ole pakollisen raportoinnin piirissä, tarkoituksena oli muodostaa suosituksia siitä, millainen pohja ja sisältö raporttiin kannattaa muodostaa juuri tämän yrityksen kohdalla. Ajatuksena oli myös valmistautua siihen mahdollisuuteen, että tulevaisuudessa kestävyysraportointi voi tulla pakolliseksi myös pk-yrityksille. Koska erilaisia standardeja ja vaihtoehtoja raportoinnille on monenlaisia, tekijä halusi luoda yritykselle selkeän esityksen, jonka avulla he pystyvät ymmärtämään raportoinnin pääpiirteet ja tekemään valinnan siitä, miten ja millaisia asioita he haluavat alkaa raportoimaan.

Elokuun lopulla yritys ja tekijä pitivät palaverin, jossa tekijä esitteli yritykselle EU:n CSRD-kestävyysraportointidirektiivin ja siihen liittyvän ESRS-standardin. Lisäksi tekijä kävi läpi pääpiirteittäin Suomen kirjanpitolain raportointiin liittyen. Lopuksi tekijä esitteli eri vaihtoehtoja raportoinnin pohjaksi kuten GRI-standardit ja VSME:n. Alaluvussa 5.5. kerrotaan, miten yritys valitsi heille sopivan VSME-standardin kestävyysraportointiin.

Kun standardi oli valittu, yritys ja tekijä kävivät läpi kohta kohdalta standardin vaatimukset niin ympäristö-, sosiaalisen kuin liiketoiminnankin osalta. Tekijä oli kerännyt esitykseen VSME-standardin vaatimukset sekä suosituksia asioista, joita esimerkiksi muut toimialan yritykset raportoivat. Näin yritys sai selkeän kuvan siitä, mitä asioita heidän kannattaa alkaa raportoimaan. Yhdessä mietittiin samalla alustavasti, millaisia tietoja yrityksen tulee kerätä mitään osiota varten ja ketä henkilöitä yrityksestä tarvitaan sitä varten. Näin alkoi myös

muodostua kuva siitä, kuinka paljon tehtävää yrityksellä on seuraavina kuukausina. Tekijä oli luonut myös alustavan sisällysluettelon, joka auttoi yritystä hahmottamaan miltä raportti tulisi käytännössä näyttämään. Tekijä koki, että mahdollisimman nopeasti konkretiaan siirtyminen oli hyvä tapa toimia, kun kyseessä oli lyhyen aikavälin projekti. Tässä vaiheessa tietoa oli kertynyt sopivasti ja tutkimuksessa pystyttiin siirtymään toteutusvaiheeseen.

5.4 Raportoinnin toteutus

Asioita, joita tekijä halusi yrityksen ymmärtävän raportoinnista oli se, että tarkoitus ei ole laittaa kaikkea mahdollista tietoa yhteen raporttiin. Kuten luvussa kolme kerrottiin, yrityksen kannattaa tehdä olennaisuusarviointi. Yrityksen on hyvä varsinkin ensimmäisen raportin kohdalla keskittyä niihin asioihin, jotka ovat sen toiminnan keskiössä ja joilla voidaan saada suurinta hyötyä aikaan kestävyiden kehittämisessä. Yritys ja tekijä valitsivat pääasiat, joihin keskittyä kestävyysraportissa. Mietittiin myös yhdessä, mihin raporttia halutaan käyttää. Onko sillä tarkoitus viestiä ensisijaisesti omille työntekijöille, asiakkaille, yhteistyökumppaneille, vai onko sillä jokin muu merkitys? Tärkeimpinä piirteinä kestävyysraportille yritys ja tekijä kokivat raportoinnissa konkreettisuuden, selkeyden ja yksinkertaisuuden. Raportin on oltava sellainen, että myös henkilö, joka ei ole perehtynyt kestävyysraportointiin, ymmärtää sisällön.

Ennen seuraavaa tapaamista syyskuun puolivälissä, tekijä mietti edellisen palaverin keskustelujen perusteella, millainen muoto raportille luotaisiin ja millaisia kysymyksiä tekijän tulee esittää yritykselle, jotta saa tietoon sen mitä yritys on jo tehnyt ja mitä asioita voi alkaa kehittää eteenpäin. Tekijä listasi kysymyksiä, joiden avulla yritys pystyisi muodostamaan tavoitteita ja konkreettisia seuraavia toimenpiteitä. Näiden avulla syyskuun palaverissa päästiin jo todella mielenkiintoiseen keskusteluun yrityksen pitkän tähtäimen tavoitteista. Yritys valitsi tärkeimmät YK:n kestävä kehityksen tavoitteet huomioiden heidän toimintansa ja asiakkaansa.

Seuraavaksi tekijä pystyi jo alkamaan luomaan ja täyttämään raporttipohjaa siihen mennessä saaduilla tiedoilla. Tämä oli konkreettista ja mielenkiintoista työtä, kun tekijä kirjoitti yrityksen toiminnasta ja tavoitteista aiempien keskustelujen ja yrityksen tiedostojen avulla. Lisäksi tekijä aloitti kurssin, jossa opiskeltiin yrityksen hiilijalanjäljen laskemista. Tämä kurssi tuki työn tekemistä, sillä tekijä oppi sen avulla hiilijalanjäljen laskemisen perusteet sekä tutustui yleisimpiin laskureihin. Lokakuussa tekijä pääsi esittelemään yritykselle raportointipohjan ensimmäisen version sen hetkisine tietoineen. Tässä vaiheessa tekijä ja yritys kokivat olevansa hyvin aikataulussa, sillä välivaiheet olivat edenneet joutuisasti ja heillä oli selkeänä mitkä seuraavat toimenpiteet olisivat. Tekijä esitteli yritykselle hiilijalanjäljen laskennan perusteet ja tehtiin lista niistä tiedoista, joita yrityksen tulisi kerätä laskentaa varten kuten polttoaineen kulutus, sähkön kulutus ja lämmön käyttömäärä.

Koska projektin tekijä halusi varmistua, että ymmärsi oikein hiilijalanjäljen laskennan pääperiaatteet, tekijä piti lokakuussa palaverin Turun AMK:n hankesuunnittelija Erika Raitalan kanssa, jolla on kokemusta hiilijalanjäljen laskemisesta. Tapaaminen oli hyödyllinen ja auttoi tekijää soveltamaan laskureita kyseisen yrityksen tarpeisiin. Tekijä pääsi testaamaan eri laskureita niillä tiedoilla, joita oli jo yritykseltä saanut. Tekijä halusi saada selkeän ymmärryksen asioista, jotta voisi esittää yritykselle, miten laskenta toimii.

Marraskuun alussa yrityksen kanssa pidettiin palaverin, jossa tekijä kertoi yritykselle eri hiilijalanjälkilaskurien käyttämisestä ja miten esimerkiksi kulutetun polttoaineen hiilijalanjäljen laskeminen toimii. Tapaamisen jälkeen tekijä jatkoi raportin muodostamista lisäämällä siihen yrityksen toimittamia tietoja esimerkiksi sosiaalisen kestävyuden saralta. Tekijä suoritti lisää hiilijalanjäljen laskentaa ja kirjasi keinoja, joilla yritys voi tulevaisuudessa vähentää päästöjään. Marraskuun lopulla yrityksellä ja tekijällä oli taas palaveri, jossa keskusteltiin muun muassa yrityksen riskienhallinnasta, raportoinnin tulevaisuudesta yrityksessä sekä sovittiin vuoden viimeisen tapaamisen ajankohta ja agenda. Kuten toteutusvaiheeseen kuuluu, tekijä ja yritys kävivät

jatkuvaa vuoropuhelua ja refleктоivat tehtyjä toimenpiteitä, jotta toimintaa pystyttiin uudelleenohjaamaan.

Joulukuussa tekijä viimeisteli raporttia esimerkiksi muokkaamalla sisällysluetteloa vastaamaan yrityksen toimittamien tietojen perusteella muodostunutta sisältöä. Projektin alussa tehtyä pitkää sisällysluetteloa pystyi nyt rajaamaan yritykselle merkityksellisiin asioihin. Tekijä valmisteli joulukuun palaveria varten esityksen, jossa oli kertauksena raportoinnin vaatimukset, aikajana projektin toteutuksesta sekä kuvaus raportin sisällöstä. Viimeiseen palaveriin oli tarkoitus saada paikalle projektin vastuupettaja Turun AMK:lta sekä yrityksestä heidän liiketoimintajohtajansa, mutta valitettavasti yllättävät muutokset estivät heidän paikalle tulonsa. Tärkeintä kuitenkin oli, että tekijä ja yritys saivat pidettyä tapaamisen ja käytyä läpi miltä lopullinen versio raportista näyttää. Tämä oli tutkimuksen tuotosvaihe, jossa lähes lopullinen versio kestävyysraportista toimitettiin yritykselle. Sovittiin, että yritys toimittaa vielä tammikuussa 2025 vuoden 2024 päästö- ja kulutustietoja, jotta tekijä saa laskettua niiden avulla yrityksen hiilijalanjäljen ja lisättyä sen kestävyysraporttiin. Tämän jälkeen yritys julkaisee kestävyysraportin ja tutkimuksessa päästään viimeiseen vaiheeseen eli sen päätökseen. Tämän jälkeen yritys jatkaa toimintansa muuttamista ja kehittämistä hankittujen tietojen avulla.

5.5 Standardin valinta

Yksi tärkeimpiä valintoja, joita tutkimuksen tekijän ja toimeksiantajayrityksen oli yhdessä tehtävä, oli kestävyysraportoinnissa käytettävän standardin valinta. Kuten opinnäytetyön kestävyysraportoinnin sääntelystä kertovassa alaluvussa tuli ilmi, pk-yritys voi itse valita mitä standardia se raportoinnissa käyttää ja vaihtoehtoja on monia. Keskusteluissa tekijän ja yrityksen välillä tärkeinä seikkoina standardin valinnassa nousi esiin sen yhteensopivuus isompien yritysten kestävyysraportoinnin kanssa, sen selkeys ja yksinkertaisuus sekä se, että standardia pystyy käyttämään myös tulevana vuosina.

Näihin seikkoihin peilaten tekijä päätti esitellä yritykselle ensisijaisena valintana VSME-standardin. Valinta perustui tutkimuksen aikana tehtyyn tarkkaan selvitykseen eri vaihtoehtoista. Haasteena VSME-standardissa oli se, että vuonna 2024 kesällä ja syksyllä siitä ei vielä ollut julkaistu virallista versiota, vaan se oli vasta luonnosvaiheessa. Tekijä kuitenkin arvioi, että oli EU:n aiemman toiminnan perusteella hyvin todennäköistä, että standardi julkaistaisiin viimeistään vuonna 2025 ja sen sisältö pysyisi pääpiirteittäin samana. Näin kävikin, sillä VSME-standardi julkaistiin joulukuussa 2024 ja sen sisältö ei eronnut merkittävästi luonnoksesta. Joitakin vaatimuksia oli helpotettu standardin lopullisessa versiossa, mikä tekee yritysten kestävyysraportoinnista standardin mukaisesti vieläkin helpompaa.

Standardia valittaessa opinnäytetyön tekijä kuvasi yritykselle VSME-standardin käytön etuja, tärkeimpänä se, että standardi vastaa suurempien yritysten noudattamaa ESRS-standardia. Täten on todennäköistä, että jos Euroopan Unioni vaatii tulevaisuudessa pk-yrityksiltä kestävyysraportointia, se tulee tehdä VSME-standardin mukaisesti. VSME-standardin mukaisessa raportoinnissa julkaistaan sellaisia tietoja, jotka auttavat tyydyttämään sellaisten suurten yritysten tietotarpeet, jotka vaativat kestävyystietoja toimittajiltaan.

Toinen etu VSME-standardissa on sen selkeys; sen perusmalli on hyvin yksinkertainen ja muodostuu vain kolmesta ympäristö-, sosiaali- ja liiketoimintaosioista. Perusmalli neuvoo helposti ymmärrettävällä tavalla, mitä ja miten mitataan ja raportoidaan. Standardissa on myös ”käytännöt, toimet ja tavoitteet”-osio, joka sisältää yrityksen kuvauksen, kuten sen strategian ja johtamismallin. Lisäksi standardi kuvaa yhteistyökumppanit-osiossa, miten yritys voi raportoida tietoja yhteistyökumppaneille. Standardi siis tavallaan ohjaa pk-yritystä raportoinnin joka vaiheessa.

Standardin esittelyn jälkeen toimeksiantajayritys ja tekijä päätyivät yhdessä valitsemaan VSME-standardin edellä mainituista syistä. Yritys otti pienen riskin, kun se valitsi käyttää standardia, joka oli vasta luonnos, mutta se oli perusteltua tulevaisuutta ajatellen. Muiden standardien valinnassa olisi ollut riskinä, että myöhemmin pk-yritysten kestävyysraportoinnin muututtua pakolliseksi EU-

alueella, yrityksen olisi vaihdettava standardia, mikä aiheuttaisi ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Riskit arvioituaan yritys päätyi siihen, että VSME-standardin käyttö oli paras valinta sen hetkisten tietojen valossa.

6 Kestävyyseraportin sisältö

6.1 Esipuhe ja tiedonanto

Kestävyyseraportti alkaa usein esipuheella tai johdon katsauksella. Tämä on tärkeää kahdesta syystä. Ensinnäkin se antaa mahdollisuuden johdon edustajille kuvata yrityksen kestävyystyötä ja -tavoitteita sekä miten ne saavutetaan tulevaisuudessa. Esipuhe tavallaan kehystää koko kestävyseraportin sisällön yrityksen näkökulmaan ja sitoo sen esimerkiksi yrityksen arvoihin. Yrityksellä on myös tilaisuus kertoa sitä koskevista erityisistä haasteista ja toisaalta mahdollisuuksista, myös kestävyseraportoinnin ulkopuolisista asioista. (Valtiokonttori 2021b).

Toinen syy kirjoittaa esipuhe on ilmaista yrityksen johdon sitoutuminen kestävyystyöhön ja aitoihin tekoihin. Johdon on oltava mukana koko kestävyseraportointiprosessissa, vähintään vahvistaen raportin sisällön. Näin lukija ymmärtää, että koko yritys johtoa myöten on ymmärtänyt kestävyden edistämisen merkityksen ja on valmis laittamaan kestävyystyöhön sen vaatiman ajan ja resurssit. Esipuheen avulla viestitään myös omalle henkilöstölle siitä, miten tärkeää kestävyseraportointi on ja että kaikkien odotetaan sitoutuvan kestäväen kehityksen tavoitteiden edistämiseen omien työtehtävien puitteissa. Alustus toimii siis viestinnän keinona ja auttaa myös täyttämään kestävyseraportoinnin vaatimuksia. (Valtiokonttori 2021b).

Eerola-Yhtiöillä kestävyseraportin vahvistaa johtoryhmä. Esipuheen kirjoittaa toimitusjohtaja, apunaan yrityksen viestintävastaava. Raportin tekijä suositteli esipuheeseen alkavan katsauksella yrityksen historiaan ja miten kestävyysasiat ovat olleet läsnä yrityksen koko taipaleella. Tämä on erityisen tärkeää koska kyseessä on yrityksen ensimmäinen kestävyseraportointi. Tulevina vuosina yritys voi painottaa enemmän kuluneen vuoden toimintoihin. Tekijä suositteli myös mainitsemaan esipuheessa yrityksen arvot ja miten ne liittyvät YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin. Tämä auttaa lukijoita ymmärtämään miksi on keskitytty tiettyihin asioihin ja jätetty toisia vähemmälle huomiolle.

Tekijä suositti myös, että esipuheessa kerrotaan yrityksen kestävyystyön painopisteet eli riskienhallinta, ennakointi, autojen päästöjen vähentämien ja työntekijöiden osaamiseen panostaminen. Tästä yritys voi siirtyä kertomaan tulevaisuuden näkymistä eli mitkä asiat pysyvät ennallaan ja mitä asioita tulee muuttumaan. Yritys voisi kertoa millaisia haasteita ilmastonmuutos, yhteiskunnan muutos ja pätevän työvoiman saamisen haasteet aiheuttavat sille. Lukijalle on myös hyvä kuvata, missä Eerola-Yhtiöt on 10 vuoden päästä.

Koska kaikille lukijoille ei välttämättä ole selvää, miksi kestävyysraportointia tehdään, esipuhe on myös hyvä paikka kertoa raportoinnin merkityksestä. Siinä voi mainita esimerkiksi yrityksen perustoimintojen pysyvyyden varmistamisen ja yrityksen kasvun mahdollistamisen. Lopuksi esipuheessa kannattaa myös kertoa vuoden kohokohdat eli Eero-Yhtiöiden kohdalla järjestelmien uusiminen, alueyhtiöiden ostaminen, laadun kehittäminen, kestävyystyön rakenteen luominen ja sen vastuiden määrittäminen.

Kestävyysraportin tiedonanto-osioissa on VSME-standardin mukaan kerrottava yrityksen perustiedot, raportin laadintatapa sekä yrityksen kestävyystyön liittyvät sertifikaatit (EFRAG 2024b). Perustietojen kirjaaminen on yksinkertainen asia. Sen sijaan raportin laadintatapa on hieman haastavampaa. Se tarkoittaa sitä, että lukijalle on kerrottava mitä asioita on päätetty raportoida, mitä standardeja ja malleja käytetään raportoinnin pohjana ja miten on varmistettu, että raportoitava tieto on asianmukaista ja todellista. Eerola-Yhtiöiden kestävyysraportoinnissa kuvattiin mitkä eri lait ja direktiivit ohjaavat heidän kestävyystyötään ja sen raportointia. Lisäksi kerrottiin, miksi ja miten kestävyysraportin pohjaksi oli valittu VSME-standardi, ja että siitä käytettiin suppeata versiota. Osion loppuun lisättiin linkit kaikkiin käytettyihin materiaaleihin ja lähteisiin, jotta raportointi olisi mahdollisimman läpinäkyvää. Kerrottiin myös ketkä yrityksen työntekijöistä olivat olleet mukana kestävyysraportoinnin teossa. Avoimuuden lisäksi tämä on hyvä mainita myös siksi, että työhön aikaa ja resursseja laittaneet työntekijät saavat ansaitsemansa arvostuksen ja kiitoksen. Näin työntekijät pysyvät sitoutuneina kestävyystyön tekoon tulevinakin vuosina. Jos raportin teossa on käytetty

yhteistyökumppaneita, kuten tässä tapauksessa Turun ammattikorkeakoulu, se on myös hyvä mainita tässä osiossa.

Tiedonanto-osiossa kuvattiin myös, että Eerola-Yhtiöllä on ISO 14001 Ympäristöjärjestelmät -standardi, joka on maailman tunnetuin ympäristöasioiden hallintajärjestelmän malli. Sertifikaatin avulla yritys voi kokonaisvaltaisesti ja tavoitteellisesti parantaa ympäristöasioiden hallintaa ja edistää siten kestäväää kehitystä. Standardi myös varmistaa, että yritys täyttää lakisääteiset vaatimukset ja noudattaa ympäristölainsäädäntöä. Standardin tavoitteena on vähentää negatiivisia ympäristövaikutuksia ja välttää ympäristöonnettomuuksia. Se kertoo myös sidosryhmille, että Eerola-Yhtiöt on sitoutunut ympäristöasioiden laadukkaaseen johtamiseen. Standardin mukaan on tarkasteltava kaikkia organisaation toimintoihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä ympäristökysymyksiä. Näitä ovat esimerkiksi ilmansaasteet, veden käyttö ja päästöt veteen, jätehuolto, maaperän saastuminen, ilmastonmuutoksen lieventäminen ja siihen sopeutuminen, raaka-aineiden ja energian käyttö sekä resurssitehokkuus.

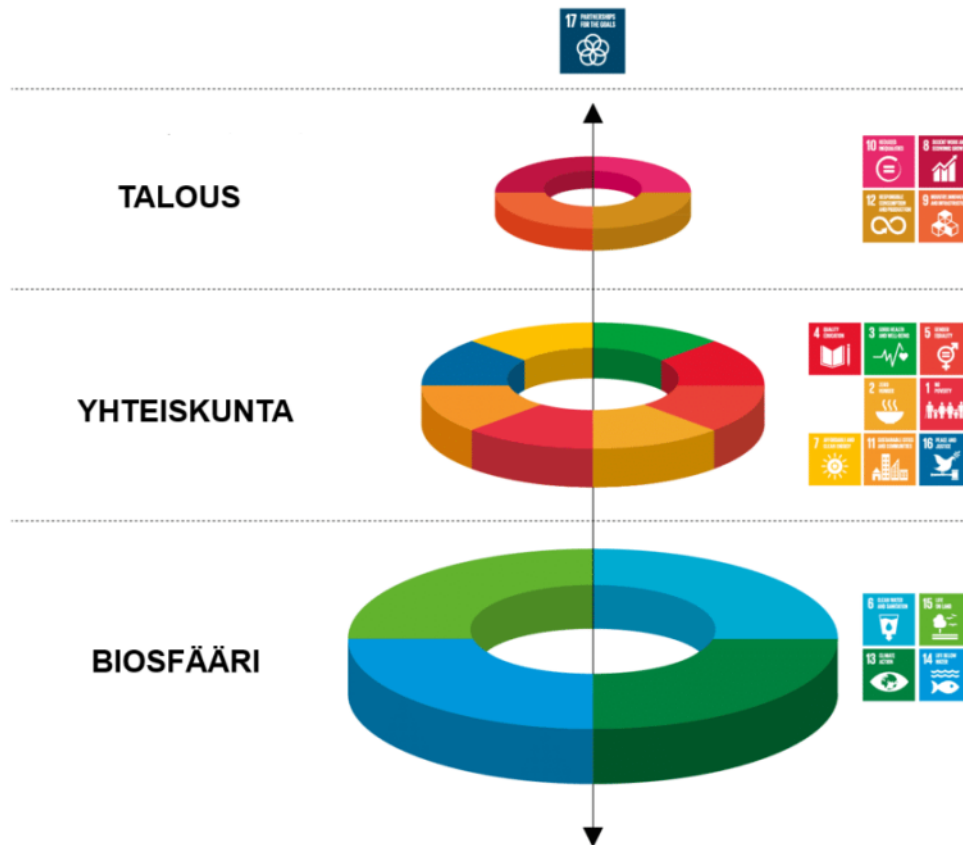
Eerola-Yhtiöllä on myös ISO 45001 Työterveys- ja työturvallisuusjohtaminen -standardi. ISO 45001 -standardin tavoitteena on parantaa työntekijöiden terveyttä ja turvallisuutta, vähentää työpaikan riskejä sekä luoda terveellisempiä ja turvallisempia työolosuhteita. Standardi auttaa yritystä täyttämään lakisääteiset vaatimukset, kehittämään järjestelmällisesti turvallisuussuorituskykyä ja ehkäisemään työhön liittyviä kuolemia loukkaantumisia sekä sairastumisia. Työterveys- ja työturvallisuusjohtamisen standardi korostaa ennakoivaa ja systemaattista toiminnan suunnittelua, hallintaa, mittaamista ja parantamista. Käytännön parannuksia näkyy, kun työtapaturmat vähenevät ja Eerola-Yhtiöille on kehittynyt työterveyttä ja -turvallisuutta parantava kulttuuri, jossa työntekijöitä kannustetaan toimimaan aktiivisesti oman terveytensä ja turvallisuutensa hyväksi. Lisäksi johto on sitoutunut vahvemmin työsuojelun parantamiseen.

Parhaillaan Eerola-Yhtiöllä on työn alla myös uusien standardien hankkiminen, sillä yrityksen kehittäminen on heille tärkeää. Kestävyysraportissa erilaisista

yrittäjien hankkimista sertifikaateista ja standardeista kertominen on tärkeää, sillä se vahvistaa lukijalle ymmärrystä siitä, että yritys on aidosti sitoutunut kestävyysasioihin ja että ulkopuolinen taho on auditoinut heidän toimintaansa. Tiedonanto-osiossa yrityksen tulee myös kertoa tavoitteistaan ja käytännöistä, joiden avulla se edistää kestävyysasioita lisäämistä yrityksessä ja pienentää negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja ihmisiin. Eerola-Yhtiöiden tavoite vuodelle 2025 on vähentää tuotannosta aiheutuvia autojen käyttötunteja kolme prosenttia. Tämä voidaan saada aikaan esimerkiksi kehittämällä kuskien ajotapaa, mitä voidaan edistää koulutuksella. Myös uuden toiminnanohjausjärjestelmän avulla voidaan tehostaa toimintoja, kun niistä saadaan tarkempaa tietoa. Muista Eerola-Yhtiöiden tavoitteista kerrotaan lisää seuraavissa alaluvuissa.

6.2 YK:n kestävä kehityksen tavoitteet

Kuten luvussa 2.2 kuvattiin, YK:n kestävä kehityksen tavoitteet koskevat kaikkia YK:n jäsenmaita, myös Suomea. Tämän vuoksi ne soveltuvat hyvin myös suomalaisten pk-yritysten käyttöön, sillä yritykset voivat niiden avulla ilmaista omat tavoitteensa ja miten ne sijoittuvat suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan. Eerola-Yhtiöiden tavoitteiden valintaprosessi aloitettiin sillä, että raportin tekijä esitteli heille YK:n kestävä kehityksen tavoitteet, jotta yritys sai peruskäsityksen niiden sisällöstä. On tärkeää, että yritys ymmärtää miksi tavoitteita on luotu ja mitä ne sisältävät. Valinnan pohjaksi haluttiin käyttää teoriaa, joten sovellettavaksi malliksi valittiin hääkakkumalli (Kuva 12).

Kuva 12. Mukailtu hääkakkumalli YK:n kestävän kehityksen tavoitteille (Tukholman yliopisto 2016).

Tässä mallissa YK:n kestävän kehityksen tavoitteet on jaettu kolmeen eri tasoon: biosfääri eli elonkehä, yhteiskunta ja (kansan)talous. Biosfääritaso sisältää tavoitteita veteen, ilmastoon ja luontoon liittyen. Yhteiskuntataso puolestaan sisältää tavoitteita liittyen ihmisiin, energiaa, kaupunkeihin ja rauhaan liittyen. Taloustaso sisältää työhön, teollisuuteen ja kuluttamiseen liittyviä tavoitteita. Lisäksi yhteistyön ja kumppanuuden tavoite läpäisee kaikki tasot. Teoria kannustaa vaihtamaan ajatustapaa pois nykyisestä lähestymistavasta, jossa ympäristön, sosiaalinen ja taloudellinen kehitys nähdään erillisinä osina. Sen sijaan organisaatioiden tulisi huomioida se, millä tavalla eri tavoitteet ja niiden eteen tehty toiminta vaikuttaa muihin tasoihin. Mallin käyttämisessä on ajatus valita ainakin yksi tavoite, johon keskittyä jokaiselta tasolta. Näin yritys varmistaa, että heidän tavoitteensa ovat läpileikkaavia ja kokonaisvaltaisia. Tasojen kokoerot myös kertovat siitä, että

biosfääritason tavoitteet ovat tärkeimpiä ja talouden tavoitteet vähimmän tärkeitä. Tämä perustuu ajatukseen siitä, että biosfääritason tavoitteet toimivat pohjana sosiaalisen oikeudenmukaisuudelle ja talouden kehittymiselle ja jos niitä ei saavuteta, on haastavaa, ellei mahdotonta, saavuttaa muitakaan tavoitteita. (Tukholman yliopisto 2016).

Yritys ja tekijä aloittivat tavoitteiden luomisen biosfäärin tasolta hääkakkumallin mukaisesti. Yrityksen toiminta liittyy läheisesti veteen ja erityisesti puhtaaseen veteen eli he esimerkiksi tyhjentävät lokakaivoja, puhdistavat vesiputkia ja tyhjentävät sadevesi- ja salaojakaivoja. Myös sanitaatio on osa yrityksen toimintaa, sillä he tarjoavat tilapäiskäymälöiden ja -suihkujen vuokrausta. Käytännössä yritys osallistuu siis yhteiskunnan tärkeiden infrastruktuurien ylläpitoon, sillä asiakkaina on niin yksityisiä talouksia, yrityksiä kuin kuntia ja kaupunkejakin. Tämän vuoksi tavoite 6: "Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille" valittiin biosfääritasolta päätavoitteeksi.

Yritykselle on tärkeää kehittää omaa ja asiakkaiden toimintaa niin, että se on vettä säästävää. He haluavat tarjota palveluita, jotka ennakoivat ja estävät sellaisia tilanteita, joissa asiakkaiden puhtaan veden saanti voisi vaarantua. Vahingon sattuessa yritykselle on tärkeää pystyä reagoimaan nopeasti ja ratkaisemaan tilanne niin, että puhdasta vettä on taas saatavilla. Tämä vaatii panostusta niin resursseihin kuin työtapoihin, joihin liittyen yritys loi tavoitteita.

Yhteiskunnan tasolta yritykselle valittiin tavoite numero 11; "taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat". Koska yritys on mukana kehittämässä ja ylläpitämässä kaupunkien ja kuntien infrastruktuuria, sopii tavoite heidän toimintaansa. Alatavoite 11.5, jossa tavoitteena on "vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi katastrofien, kuten vesistöjen pilaantumisen, aiheuttamia haittoja ihmisille, luonnolle ja bruttokansantuotteelle", on erityisen tärkeä yritykselle. Tarkalla, ammattimaisella ja vastuullisella toiminnalla sekä riskienhallinnalla yritys varmistaa, että toiminnalla estetään katastrofien aiheutuminen, niin työn aikana kuin sen jälkeenkin. On tärkeää, että työntekijät ovat erittäin ammattitaitoisia työssään, ja että heillä on käytössä selkeät toimintatavat ja laadukkaat

työvälineet. Yritys tukee myös asiakkaita siinä, että he ylläpitävät kiinteistöjään sellaisella tasolla, jolla estetään katastrofien muodostuminen.

Taloustasolta valittiin tavoite numero 9; ”rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävä teollisuutta ja innovaatioita.” Yritys kehittää ja rakentaa esimerkiksi työssä käytettäviä erikoisautoja. Tavoitteena on luoda sellaisia ratkaisuja, jotka ovat kestävä kehityksen mukaisia, esimerkiksi sähköllä toimivien autojen kehittäminen. Lisäksi yritys haluaa tarjota sellaisia palveluita, joiden avulla asiakkaiden ongelmat saadaan ratkaistua paremmin ja nopeammin kuin kilpailijoilla. Tämä edistää kestävä infrastruktuurin ylläpitoa, sillä monesti käynnissä oleva ongelmatilanne on sellainen, joka aiheuttaa joka hetki haittaa ihmisille ja ympäristölle, jos esimerkiksi jätevetä valuu väärään paikkaan tai puhdasta vettä ei saada ihmisten käyttöön. Tällöin laadukkaat ja uniikit ratkaisut auttavat yhteiskuntaa toimimaan paremmin. Tavoitteita luodessa on hyvä miettiä koko yritystä, ei pelkästään yrityksen johtoa. Tämän tavoitteen suunnittelemisessa yritys huomioi henkilökunnan, sillä yritys haluaa antaa heille mahdollisuuksia tuoda esiin ideoitaan ja kehittää innovaatioita. Työntekijät ovat yrityksen kulmakivi, ja toimiala on niin erityinen, että työntekijät täytyy kouluttaa itse. Yrityksen tavoite on, että työntekijöitä kuunnellaan, kun luodaan uusia palveluja ja tuotteita, joiden avulla työtä voidaan tehdä kestävämmiin.

Kestävä kehityksen tavoitteita yrityksen käyttöön valittaessa on hyvä varata reilusti aikaa ja tilaa keskustelulle. Jotta tavoitteet olisivat realistisia ja toteutettavia on huomioitava koko henkilökunta ja yrityksen resurssit. Kuitenkaan ei tule jäädä tavoitteissa liian matalalle tasolle, vaan yrityksen tulee haastaa itseään, jotta se varmasti kehittyy. Yrityksen kannattaa varmistaa, että sen valitsemat tavoitteet ovat myös monipuolisia. Siihen voi käyttää esimerkiksi hääkakkumallia kuten tutkimuksen kohteen ollut yritys teki, mutta yritykset voivat myös käydä tavoitteitaan läpi esimerkiksi sidosryhmien kanssa ja saada sitä kautta ulkopuolista palautetta ja näkökulmaa. Tärkeää on, että tavoitteet soveltuvat yrityksen toimintaan ja ovat tarpeeksi merkityksellisiä.

6.3 Ympäristö

VSME-standardin mukaan yrityksen tulee ottaa huomioon ympäristöön liittyen energia ja kasvihuonekaasupäästöt, ilman, veden ja maaperän saastuttaminen, luonnon monimuotoisuus, vesi sekä materiaalien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto. Siinä tapauksessa, että yrityksellä on jo olemassa ympäristösertifikaatteja tai -standardeja, on hyvä aloittaa olemassa olevan tiedon ja tekemisen arvioinnilla. (EFRAG 2024b).

Ympäristöön liittyvistä asioista raportoiminen jaettiin Eerola-Yhtiöiden kestävyysraportissa kolmeen osioon: ympäristö, energia- ja kasvihuonekaasupäästöt sekä resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto. Eerola-Yhtiöt on yhdessä alueyritysten kanssa tehnyt pitkäjänteistä työtä ympäristöasioiden parissa jo usean vuoden ajan. Heillä on ISO 14001 Ympäristöjärjestelmät -standardi, jonka saadakseen yrityksen on täytynyt luoda ympäristöasioiden hallintaan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseen liittyvä suunnitelma. Standardissa vaaditaan yritystä huomioimaan ilmansaasteet, veden käyttö ja päästöt veteen, jätehuolto, maaperän saastuminen, ilmastonmuutoksen lieventäminen ja siihen sopeutuminen, raaka-aineiden ja energian käyttö sekä resurssitehokkuus. Yrityksellä oli siis jo vahva pohja ympäristön suojelun edistämiseen.

Eerola-Yhtiöillä ei ole omistuksessa, vuokralla tai hoidossa alueita biologisen monimuotoisuuden herkillä alueilla tai niiden lähellä. Eerola-Yhtiön toimipisteet sijaitsevat alueilla, joissa ei ongelmia veden saatavuuden tai saastumisen kanssa. Jos yrityksellä olisi tällaisia alueita, sen tulisi tehdä tarkka suunnitelma siitä, miten vesistöjä suojellaan. Eerola-Yhtiöiden käyttämä vesi menee lähes aina takaisin viemäriverkostoon, joten raportointikriteerien mukaista vedenkulutusta ei ole lähes ollenkaan. Yritys päätti aloittaa seuraamaan vedenkulutusta vuosittain, jotta voidaan nähdä onko muutoksilla vaikutuksia vedenkulutukseen. Muutoksia, joilla yritys voi vähentää vedenkulutusta on esimerkiksi henkilöstön kouluttaminen veden käytön suhteen asiakaskohteissa.

Yrityksen ympäristöpolitiikka, sitovat velvoitteet ja asiakasvaatimukset määrittelevät toiminnan ympäristövaatimukset. Yritys on tunnistanut toiminnastaan merkittävimmät ympäristönäkökohdat, joita ovat autolla ajaminen, autolla työn tekeminen asiakaskohteessa sekä autohallien lämmittäminen. Suurimmat ympäristövaikutukset näistä ovat päästöt ilmaan. Yritys arvioi säännöllisesti ympäristönäkökohtien riskejä ja mahdollisuuksia. Näkökohdat tarkistetaan ja hyväksytään jokavuotisessa johdon katselmuksessa. Yritys noudattaa ympäristönäkökohtiin kohdistuvia sitovia velvoitteita ja seuraa niiden muutoksia käyttämässään ympäristöjärjestelmässä. Ympäristöasioista vastaavat raportoivat säännöllisesti kyseisen järjestelmän toiminnasta ja vaikutuksista ylimmälle johdolle.

Yrityksen palveluiden toimintaa suunnittelee ja ohjaa tuotannon johto, työnjohtajat sekä ajojärjestelijät. Tuotannon esihenkilöillä ja työntekijöillä on tiedossa toiminnan asiakasvaatimukset, merkittävämät ympäristönäkökohdat sekä niiden vaikutukset ympäristöön. Työntekijät ovat päteviä koulutustaustan tai työkokemuksen perusteella. He toimivat vastuullisesti ja ottavat ympäristönäkökohtien vaikutukset huomioon omassa toiminnassaan. Henkilöstön ympäristötietoisuudesta ja koulutuksista vastaa johto. Vuotuisella sisäisellä auditoinnilla yritys varmistaa toimintansa vaatimustenmukaisuuden (lainsäädännön, sertifikaattien, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien vaatimukset) sekä sovittujen sisäisten toimintatapojen toteutumisen. Ympäristöohjelma laaditaan ympäristönäkökohtien ja asiakasvaatimusten perusteella.

6.4 Energia- ja kasvihuonekaasupäästöt

Yritysten päästöjen eli niiden tuottamien energia- ja kasvihuonekaasujen vertailemiseksi on kehitetty yhteisiä laskentamenetelmiä. GHG-protokollassa määritellään energia- ja kasvihuonekaasujen laskemisen avuksi kolme laajuusaluetta: scope 1, scope 2 ja scope 3. Näiden avulla organisaatiot voivat raportoida läpinäkyvämmiin ja kätevämmiin suoria ja epäsuoria päästöjään ja yrityksen hiilijalanjäljen. Scope 1 muodostuu yrityksen suorista

kasvihuonepäästöistä eli sen omistamien tai hallitsemien resurssien suorista päästöistä. Scope 2 muodostuu energiankulutuksen epäsuorista kasvihuonepäästöistä. Näihin päästöihin lukeutuvat toiselta osapuolelta ostetun energian tuotannon kuten lämpö, sähkö, höyry ja viilennys. Scope 3 on valinnainen raportointiluokka, joka mahdollistaa kaikkien muiden epäsuorien päästöjen käsittelyn. Scope 3 -päästöt ovat seurausta yrityksen toiminnasta, mutta ne syntyvät lähteistä, jotka eivät ole yrityksen omistuksessa tai hallinnassa. Esimerkkejä scope 3:n lasketuista päästöistä ovat ostettujen materiaalien louhinta ja tuotanto, käytetyn polttoaineen kuljetus sekä myytyjen tuotteiden ja palveluiden käyttö. (World Resources Institute and World Business Council for Sustainable Development 2004).

VSME-standardin perusmalli vaatii vain scope 1 ja 2 laskennan, joten Eerola-yhtiöt ja raportin tekijä päättivät keskittyä niiden raportoimiseen. Yritys voi myöhemmin laajentaa scope 3 laskentaa, kun sillä on enemmän kokemusta raportoinnista. Yritys ei tuota omaa käyttöenergiaa eikä sillä ole merkittäviä hajapäästöjä, joten sen kohdalla scope 1 muodostuu polttoaineen käytöstä. Yrityksen autot käyttävät bensiiniä, dieseliä, biokaasua ja sähköä. Biokaasu ja sähkö eivät tuota suoria kasvihuonekaasupäästöjä, joten vaikka yritys seuraa niiden käyttöä, ei niitä lasketa scope 1:een (Motiva 2025). Kun tulevaisuudessa lasketaan scope 3 päästöjä, silloin myös sähköllä ja biokaasulla kulkevien autojen käytöstä lasketaan elinkaaren aiheuttamia päästöjä. Päästöjen laskemista varten yritys toimitti tekijälle bensiinin ja dieselin kulutustiedot kokonaisuudessaan.

Kasvihuonekaasupäästöjen laskemiseen voi käyttää erilaisia ohjelmia ja laskupohjia kuten excel-taulukoita. Euroopan Unioni on julkaissut GHG-protokollan mukaisen GHG Emissions from Transport or Mobile Sources - excelin, jonka avulla yritykset voivat laskea polttoaineiden kulutusten päästöjä (GHG Protocol 2024). Excel on hyvä pohja yrityksille, jotka aloittavat päästölaskentaa ensimmäistä kertaa. Valitettavasti excelissä on tarkat luvut päästöjen aiheuttamasta hiilijalanjäljestä vain Yhdysvaltojen ja Englannin osalta. Muiden maiden, kuten Suomen, kohdalla on käytettävä yleistä Euroopan

keskiarvoa, joten laskurin avulla ei saa laskettua täysin tarkasti todellista hiilijalanjälkeä suomalaiselle yritykselle. Laskurin avulla saa kuitenkin osviittaa siitä, millaisia päästöjä yrityksen polttoainekulutus aiheuttaa ja jos ei ole tiedossa oman maan tarkempia lukuja, sitä voi käyttää laskelmien tekemiseen. Koska tämän yrityksen tapauksessa haluttiin saada tarkempia laskelmia tehtyä, etsittiin laskuria, jossa olisi Suomen polttoaineiden päästöjen tarkkoja hiilidioksidipäästöjä. Päädyttiin käyttämään hiilijalanjäljen laskentaan Suomen ympäristökeskuksen (Syke) luomaa maksutonta Y-HIILARI-laskuria (Suomen ympäristökeskus 2023). Työkalu soveltui toimeksiantajayrityksen käyttöön, sillä sen käyttö on tehty yksinkertaiseksi ja selkeäksi. Laskurissa käytettävä hiilijalanjäljen rajausta perustuu GHG-protokollan Corporate Accounting and Reporting –standardiin (WBCSD/WRI 2004). Pakollisia osa-alueita laskurissa ovat scope 1 ja 2, scope 3:n ollessa vapaaehtoinen. Kuljetusten päästöjä laskettaessa voidaan valita joko rahdin painon ja kuljetusmatkan mukaan laskeminen tai vaihtoehtoisesti polttoaineen kulutuksen perusteella päästöjen laskeminen. (Suomen ympäristökeskus 2019). Yrityksen oli mahdollista saada selvitettyä polttoaineen kulutus helpommin kuin kuljetusmatkat, joten päädyttiin käyttämään kulutusta pohjana laskemiselle.

Scope 2:n suhteen toimeksiantajayrityksen sähkönkäyttö ja lämmönkulutus olivat niitä asioita, jotka huomioitiin laskennassa. Yrityksen oli selvitettävä sen eri toimipisteiden sähkönkäyttö, joka onneksi oli aika helppoa nykyisten sähköisten palvelujen avulla, joita sähköyhtiöt tarjoavat. Yritys toimitti myös lämmönkulutuksen määrän, tosin tiedon hankkiminen oli haastavampaa kuin sähkönkulutuksen. Kun tiedot oli kerätty, ne lisättiin laskuriin. Laskurissa sähkön päästö saadaan kyseisen sähkön päästökertoimen mukaan. Yritys valitsee yleis-, ydin-, tuuli-, vesi- tai aurinkosähkön sen mukaan mitä sähköä he käyttävät. Yritys voi myös käyttää oman energiayhtiönsä antamaa päästökerrointa. Tässä tapauksessa se oli mahdollista, sillä yrityksen sähköyhtiö Vire on julkaissut sivuillaan eri sähkönsopimusten mukaiset päästökertoimet. Näin pystyttiin saamaan hyvin tarkka tieto yrityksen sähkönkulutuksen hiilijalanjäljestä.

Kun kaikki luvut oli lisätty laskuriin, saatiin siitä yrityksen scope 1 ja 2 mukaisten päästöjen hiilijalanjälki. Yritys pystyy tästä lähtien vertaamaan vuosittaista hiilijalanjälkeään edellisiin vuosiin ja saamaan siten tietoa, ovatko yrityksen tekemät teot hiilijalanjäljen vähentämiseksi vaikuttaneet positiivisesti. Kuten edellä mainittiin, tulevaisuudessa yritys voi alkaa laskemaan myös scope 3:n mukaisia päästöjä, kun se kehittää järjestelmiään ja datan hallintaansa niin, että sillä on pääsy scope 3:n laskemiseen tarvittaviin tietoihin.

6.5 Resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto

Jätteen syntymisen ehkäiseminen on yksi kiertotalouden tavoitteista. Huomioimalla tuotteen koko elinkaaren, yritys voi ennaltaehkäistä jätteen muodostumista. (Pirtonen 2023). Eerola-Yhtiöt noudattaa jo monia jätehuoltoon liittyviä olemassa olevia lakeja ja vaatimuksia. Yritys seuraa tarkkaan tuottamansa jätteen määrää ja laatua toiminnanohjausjärjestelmänsä avulla. Jätteille on järjestetty asianmukainen jätehuolto ja ne käsitellään säädösten mukaisesti. Asiakkaiden toiminnoista tai yrityksen omasta työstä syntyvät jätteet huolehditaan aina asianmukaiseen käsittelyyn ja hyötykäyttöön eli yritys noudattaa suljettua kiertoa. Vaarallisille jätteille on omat ohjeensa, jotta ne käsitellään erillään muusta jätteestä. Kaikista jätekuljetuksista on sähköinen kuljetusasiakirja, joten voidaan seurata tarkasti, miten jätteitä on kuljetettu. Yritys täyttää myös useiden asiakkaiden sisäisiin järjestelmiin tietoja, jolloin asiakas näkee, miten kyseinen kohde on hoidettu. Yrityksen toiminnanohjausjärjestelmästä saadaan tarvittaessa kohdekohtaiset tiedot jokaisen asiakkaan kohdalla. Kehityskohteeksi yritys valitsi jätteen vähentämisen esimerkiksi henkilökunnan kouluttamisen avulla.

Resurssien käyttöön ja kiertotalouteen liittyen Eerola-yhtiöillä yksi tärkeimmistä asioista on yrityksen toiminnassaan käyttämät erilaiset autot, kuten imupaineautot. Yritys rakentaa osan autoista itse, joten sillä on mahdollisuus suunnitella autot niin, että niitä on helppo huoltaa ja ylläpitää. Yrityksellä on käytäntönä korjata yrityksen autoja mahdollisuuksien mukaan itse. Tavoitteena on, että kaikilla käytetyillä välineillä on mahdollisimman pitkä elinkaari ja, että

työntekijät osaavat ja haluavat pitää niistä hyvää huolta. Olemassa olevia hyviä käytäntöjä halutaan jatkaa ja vahvistaa.

Yritys loi tavoitteeksi luoda kestävien hankintojen prosessin, jota noudatetaan kaikissa hankinnoissa. Hankintoja ovat esimerkiksi autot ja niiden osat, erilaiset työkalut, suojavarusteet ja toimistotarvikkeet. Hankintojen teossa tullaan suosimaan kiertotalouden mukaisia materiaaleja kuten kierrätettäviä ja biopohjaisia materiaaleja. Myös tuotteiden paikallisuutta tarkastellaan ja suositetaan mahdollisimman läheltä tulevia materiaaleja, jotta tuotteilla on mahdollisimman lyhyt kuljetusmatka. Käytettävien tuotteiden ja materiaalien elinkaaren pidentäminen on osa kestävien hankintojen prosessia.

Tärkeimpänä seikkana tämän osion edistämiseen yritys näkee henkilöstön kouluttamisen ja sen avulla toiminnan kehittämisen mahdollistamisen. Kuten luvussa kaksi kerrottiin, on lineaarisesta talousmallista siirtyminen kiertotalouteen välttämättömyys kestävänsä tulevaisuuden kannalta. Yrityksellä on vahva halu olla mukana kiertotalouteen siirtymisessä ja se on valmis yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi materiaalien sivuvirtojen käytön suhteen.

Eri toimialoille toimivien yritysten toimintatavat kiertotalouden edistämiseen ovat hyvinkin vaihtelevia. Yrityksen tulee aina tarkastella asiaa oman toimintaympäristönsä puitteissa. Joillakin yrityksillä ei muodostu fyysistä jätettä omassa toimipisteessä, vaan sen aiheuttama jäte näkyy sen ostamien palveluiden tai tuotteiden kautta toisissa valtioissa. Yrityksen, joka on sitoutunut parantamaan toimintaansa, tulee arvioida tässä osiossa kaikkien sen aiheuttamia jätteitä ja materiaalihukkaa, vaikka se tapahtuisikin kauempana. (Pirtonen 2023).

6.6 Yhteiskunnallisuus

Raporttiin kerättiin yhteiskunnalliseen eli sosiaaliseen osioon kuuluvia tietoja kuten henkilöstön määrä, työsuhteiden muoto, työntekijöiden sukupuoli ja työntekijöiden vaihtuvuustaso. Yritys ja raportin tekijä kävivät keskustelua siitä,

miten sukupuolijakauma näkyy yrityksessä ja millaisia toimia yrityksessä on tehty sen varmistamiseksi, että se toimii tasa-arvoisesti. Myös yrityksen eettiset ohjeet käytiin läpi ja mietittiin mitä niitä tulee kehittää tulevaisuudessa. Näiden keskustelujen perusteella yritys loi tavoitteita sosiaalisen asioiden kehittämiseen.

Tulevaisuudessa yksi haaste Eerola-Yhtiöllä voi olla sopivan työvoiman löytäminen. Yritys arvioi millaisia tekoja heidän on tehtävä, jotta uusia työntekijöitä saadaan rekrytoitua tarpeeksi. Yritys aikoo jatkossa kartoittaa mahdollisuuksia esimerkiksi työssäoppimisen kautta työllistämisen lisäämiseen sekä sen ohella tarjottavaan suomen kielen koulutukseen. Kansainvälisemmän työvoiman houkutteleminen voi vaatia niin yrityksen sisäiseen toimintaan kuin rekrytointiviestintään muutoksia. Todettiin, että kestävyysraportoinnin tekeminen ja sen kautta työvoimahaasteen arviointi on hyvä pohja yrityksen kasvua ajatellen ja tulee auttamaan yritystä tulevaisuudessa myös liiketoiminnallisesti.

Raportissa on kerrottava työhön liittyvien onnettomuuksien ja kuolemien määrä. Terveiden ja turvallisuuden huomioiminen on ollut aina tärkeää Eerola-Yhtiöille, sillä työntekijät tekevät työtä, joka voi olla vaarallista, jos turvallisuusohjeita ei ole tai niitä ei noudateta. Työtaturmia seurataan jo osana ISO 45001 Työterveys- ja työturvallisuusjohtaminen -standardia, joten tiedon saaminen kestävyysraporttia varten oli helppoa. Eerola-Yhtiöllä on tarkat turvaohjeistukset kaikkiin työtehtäviin, jotta työtaturmia ei sattuisi. Turvallisuus on ensi sijalla kaikissa tilanteissa. Mahdolliset uudet työkohteet tarkistetaan ennen tehtävän vastaanottoa ja ne hyväksytään vain, jos voidaan olla täysin varmoja siitä, että työ voidaan tehdä turvallisesti. Kaikissa kohteissa käytetään työvälineitä, jotka suojaavat työntekijöitä, kuten kypärää ja turvakengkiä. Yrityksellä on olemassa riskisuunnitelmia erilaisten työtaturmien ja muiden hätätilanteiden varalle. Jokainen työtehtävä on arvioitu sen riskialttiuden suhteen. Yritys koki, että vaikka heillä onkin jo selkeät toimintatavat työturvallisuusriskien suhteen, oli raportoinnin myötä tehtävä arviointi silti hyödyllistä, sillä toimintaa voi aina kehittää.

Osana raportointia yrityksen on myös ilmoitettava palkkaukseen liittyviä tietoja kuten, jos sen työntekijät saavat minimipalkkaa. Eerola-Yhtiössä noudatetaan kuljetusalan työehtosopimusta, eikä sillä ole työntekijöitä, jotka saisivat korvausta vähimmäispalkkasäännösten alaisen palkan perusteella.

Työsuhteissa noudatetaan Suomen lakia sekä työehto- ja muita sopimuksia. Tämän asian suhteen yrityksellä ei siis ollut petrattavaa.

Yrityksen tulee kertoa keskimääräinen koulutustuntien määrä per työntekijä, eriteltynä sukupuolittain. Eerola-Yhtiöiden toimialan vaatimusten vuoksi työmailla työskentelevien työntekijöiden on käytävä pakollisia koulutuksia 40 tuntia viiden vuoden sisällä. Eerola-Yhtiöillä työntekijät ovat suurin voimavara ja heidän jatkuvaa kouluttamista pidetään tärkeänä osana ammattitaidon ylläpidossa. Toimihenkilöille ei ole ollut vaatimuksia ja yritys tekikin tavoitteita toimihenkilöiden kouluttamisen vahvistamisesta. Kestävyysasioiden edistäminen voi myös luoda tarvetta erilaisille koulutuksille esimerkiksi tasa-arvosta tai ympäristön huolehtimisesta.

6.7 Hallintotapa

Kestävyysraportin hallinnosta kertovassa osiossa olisi hyvä kuvata, miten kestävyystyötä ja sen raportointia johdetaan yrityksessä. Mitä tarkemmin yritys pystyy kuvaamaan eri työntekijöiden ja yrityksen osa-alueiden vastuut, sitä paremmin kestävyystyötä pystytään toteuttamaan tulevaisuudessakin. Tämä osio on tärkeä viestinnän keino yrityksen työntekijöille, jotta jokaiselle on selkeää mikä on heidän osansa kestävyystavoitteiden saavuttamisessa. Se auttaa myös johtajia ja esihenkilöitä huomioimaan työntekijöiden kestävyystyöhön varattavan ajan ja siten he pystyvät resursoimaan paremmin. Esimerkiksi viestinnän henkilöt eivät välttämättä ole päävastuussa kestävyysraportoinnista, mutta heidän työaikaansa vaaditaan raportin käsittelyyn.

Tässä osiossa yrityksen on myös mainittava, jos se on saanut korruption ja lahjonnan torjuntaa koskevien lakien rikkomisesta tuomioita ja niiden lukumäärä

sekä sakkojen suuruus. Eerola-Yhtiöt ei ollut saanut tuomioita, joten mainintoja ei tarvinnut tehdä. Yritys voi tässä osiossa kuvata, jos sillä on toimintaohjeissaan korruption ja lahjonnan estämiseen liittyviä toimenpiteitä, joita työntekijät noudattavat. Eerola-Yhtiöt kertoo raportissaan, että sillä on voimassa oleva eettinen ohjeistus yrityksen henkilöstölle. Yritys on myös tunnistanut ainakin 46 erilaista lakia ja asetusta, jotka koskettavat yrityksen toimintaa ja sille on tärkeää noudattaa niitä kaikkia.

7 Kestävyyseraportointi tulevaisuudessa

7.1 Tutkimustulosten yhteenveto

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää case-tapauksen avulla millaista pk-yrityksien kestävyysraportointi on. Tutkimuksen aikana suunniteltiin ja toteutettiin Eerola-Yhtiöt Oy:n kestävyysraportti. Työn aikana luotiin kokonaiskuva pk-yrityksen kestävyysraportoinnista sekä vasta julkaistun VSME-standardin käytöstä. Tutkimuksessa saatu tieto oli arvokasta, koska standardin uutuuden vuoksi sen käyttöön liittyvää tietoa oli hyvin vähäisesti saatavilla. Yritys ja tekijä kokivat, että VSME-standardi sopi pk-yrityksen kestävyysraportoinnin käyttöön toimivasti. Sen avulla yritys sai luotua selkeän ja toimivan pohjan kestävyysraportoinnille, jota se voi hyödyntää myös tulevaisuudessa. Yrityksen tavoitteena on jatkaa kestävyysraportointia vuosittain sekä laajentaa raportoinnin sisältöä.

Kestävyysraportoinnin laajuuden vuoksi tutkimuksen aikana saatiin selville useita seikkoja, jotka yrityksen on tärkeä huomioida raportoinnin suunnittelussa ja toteutuksessa. Tutkimuksen tekijä kehitti ohjelistauksen (Kuva 13), joka auttaa kestävyysraportointia tekeviä tärkeimpien vaiheiden muistamisessa. Erityisesti rajatuilla resursseilla kestävyysraportointia tekevät organisaatiot, kuten pk-yritykset, voivat hyödyntää listausta suunnitellessaan kestävyysraportoinnin työvaiheita. Ohjeet on suunniteltu tukemaan toimijoita raportoinnin aloittamisen käytännön toteutuksessa ja siten täydentämään kestävyysstandardien teknisiä ohjeita.

Kestävyysraportoinnin muoto vaihtelee esimerkiksi yrityksen koon, toimialan, toimintaympäristön ja kestävyystavoitteiden mukaan, minkä vuoksi kaikkia pk-yrityksiä koskevia tarkkoja ohjeita on haastava muodostaa. Kuitenkin yritysten on noudatettava olemassa olevaa lainsäädäntöä ja niitä koskevia direktiivejä, joten pääperiaatteet raportoinnissa ovat kaikille yrityksille samat. Tutkimuksessa selville saatua tietoa voivat hyödyntää kaikki suomalaiset pk-yritykset, jotka

suunnittelevat kestävyysraportoinnin aloittamista sekä VSME-standardin käyttöä.

OHJEITA KESTÄVYYSRAPORTOINTIIN

TOIMINTO	KUVAUS
Tehdyn tutkiminen	Aloita tekemällä laaja tutkimus siitä, mitä kestävyteen liittyviä asioita on jo tehty.
Aikataulutus	Tee projektille selkeä sekä realistinen aikataulutus.
Johdon sitoutuminen	Varmista, että ylin johto on ymmärtää kestävyysraportoinnin merkityksen, on sitoutunut siihen ja on valmis laittamaan projektiin resursseja.
Vastuiden jako	Selvitä, ketä kaikkia yrityksen työntekijöitä tarvitaan raportoinnin teossa ja kommunikoi vastuut selkeästi.
Tavoitteiden luominen	Luo korkeat, mutta realistiset tavoitteet kestävyystyölle. Käytä apuna esimerkiksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.
Standardin valinta	Tutustu yritystä koskevaan kestävyysraportoinnin sääntelyyn ja valitse yrityksen raportoinnille sopiva standardi.
Henkilöstön sitouttaminen	Viesti sisäisesti raportoinnin merkityksestä ja sitouta koko henkilöstö kestävyystyöhön.
Mittareiden luonti	Luo todelliset ja toimivat mittarit kestävyysraportoinnin pohjaksi.
Reflektointi	Käy avointa dialogia raportoinnin tekijöiden välillä ja reflektoi jatkuvasti työn edistymistä.
Tulevaisuuden suunnittelu	Suunnittele miten raportoinnin tuloksia hyödynnetään ja tee suunnitelma tulevien vuosien raportoinnille.

Kuva 13. Ohjeita kestävyysraportoinnin tekoon.

Tutkimuksen tavoitteet saavutettiin, sillä sen aikana saatiin ymmärrys pk-yrityksen kestävyysraportoinnista. Eerola-Yhtiöt Oy pystyy jatkamaan vuosittaista raportointia luodun pohjan avulla ja käyttämään VSME-standardia sen pohjana. Yrityksellä on selkeät tavoitteet kestävyystyölle sekä erityinen sitoutuminen kolmeen YK:n kestävä kehityksen tavoitteeseen. Yritys sai selville, mitkä kestävyiden osa-alueet ovat toimintaympäristön huomioon ottaen sille tärkeimpiä. Tämä auttaa pk-yritystä kohdentamaan rajalliset resurssit oikeisiin toimenpiteisiin. Luodun kestävyysraportin avulla yritys viestii niin asiakkaille, sijoittajille kuin työntekijöille niin omia arvojaan kuin toimia niiden eteen.

Seuraavien vuosien aikana Eerola-Yhtiöillä on tavoitteena ylläpitää pysyvää vuosittaista kestävyysraportointia, joka on sidottu yrityksen strategiaan. Päämäärä on, että yrityksen sisäiset järjestelmät tukevat raportointia niin, että työntekijöiden tarvitsee tehdä mahdollisimman vähän manuaalista työtä. Järjestelmät ja kestävyysmittarit myös tukevat työntekijöiden jokapäiväistä toimintaa kestävyiden edistämiseksi. Yrityksellä on kunnianhimoiset tavoitteet kestävyystyölle ja se toimii oman toimialansa suunnannäyttäjänä. Yhteistyökumppanit valitsevat tehdä yhteistyötä yrityksen kanssa osaltaan sen suunnitelmallisen ja läpinäkyvän kestävyystyön vuoksi.

7.2 Tulosten arviointi

Tutkimuksen tulosten hyvän laadun kannalta on tärkeää varmistaa työn toteutus eettisellä tavalla, minkä opinnäytetyön tekijä huomioi työssään. Ensimmäinen osio tutkimuksen suunnittelussa oli esteellisyyden tarkistaminen sekä virallisen sopimuksen tekeminen Turun AMK:n, toimeksiantajayrityksen sekä tekijän välillä. Näin varmistettiin, että tutkimus tehtiin eettisesti ja lainmukaisesti, huomioiden myös luotettavuuden. Seuraavaksi tekijä tutustui Turun AMK:n eettisiin ohjeisiin ja tutkimuksen toteuttamisen toimintatapoihin. Yrityksen kanssa sovittiin salassapitoon liittyvät asiat molemminpuolisesti. Tutkimuksen tekoon liittyvien aineistojen jakaminen tehtiin turvallisesti Turun AMK:n alustan avulla. Lopuksi sovittiin vielä aineistojen säilyttämiseen liittyvistä aikatauluista ja

toimintatavoista. Näillä toimenpiteillä varmistettiin, että kaikki osapuolet ymmärsivät tutkimuksen eettisyyteen liittyvät tekijät.

Tekijä pitää tiedon läpinäkyvyyttä ja jäljitettävyyttä tärkeänä seikkana tutkimuksessa. Tutkimuksen teossa oli kuitenkin huomioitava yrityksen toiveet siitä, mitä tietoja se haluaa jakaa julkisesti ja mitkä se pitää sisäisinä. Tämän vuoksi kaikkia tarkkoja tietoja, kuten hiilijalanjäljen laskemiseen liittyviä lukuja, ei lisätty julkiseen raporttiin. Tekijä kokee, että tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta tutkimuksen luotettavuuteen, sillä tutkimuksessa kuvataan tarkasti koko kestävyysraportoinnin prosessi ja toimenpiteet. Tutkimuksen kohteena ei ollut niinkään raportoinnin määrälliset lopputulokset vaan sen suunnitteluun ja toteutukseen liittyvä menettely.

Tutkimuksen tietopohjana toimi kestävän kehityksen merkitys yhteiskunnassa sekä kestävyysraportoinnin historia ja nykytilanne pk-yrityksissä.

Taustatutkimuksessa tärkeänä osana oli myös kestävyysraportoinnin sääntely. Varsinkin sääntelyn osalta oli haastava rajata, mitkä tiedot sisällytettiin tutkimukseen. Sääntely on todella laaja osa-alue ja siihen vaikuttavat monet tekijät. Tutkimuksessa päädyttiin rajaamaan sääntelyn osalta suomalaisiin pk-yrityksiin merkittävimmin vaikuttavat asiat. Tämän vuoksi joitakin esimerkiksi suuryrityksiin vaikuttavia sääntelyjä jätettiin pois tutkimuksesta. Tekijä arvioi, että tämä on perusteltu tapa toimia, jotta lukijalle tulee esiin pk-yrityksiin vaikuttavat tekijät. Tekijän aiempi ymmärrys kestävästä kehityksestä ja kestävyysraportoinnista osana opintoja sekä vapaa-ajalla auttoi arvioinnin tekemisessä. Aihe liittyy olennaisesti niin tekijän opintoihin kuin nykyiseen työrooliin, joten voidaan todeta, että aihevalinta on perusteltu.

Kestävyysraportointi pk-yrityksissä sekä erityisesti VSME-standardin käyttö ovat ajankohtaisia ja tärkeitä aiheita suomalaisille pk-yrityksille. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää käytännön tasolla suomalaisissa pk-yrityksissä sekä käyttää tuloksia yleisesti kestävyysraportoinnin kehittämiseen Suomessa. Tutkimus mahdollistaa myös muille tutkijoille aiheen tutkimisen tarkemman tutkimisen tulevaisuudessa. Toimeksiantajayritys koki työn hyödylliseksi ja pystyy hyödyntämään sen tuloksia jokapäiväisessä toiminnassaan.

7.3 Prosessin ja oppimisen arviointi

Kestävyysraportointi ei ollut uusi aihe tekijälle, vaan hän oli tutustunut siihen jo useamman vuoden ajan. Kuitenkin varsinaisen kestävyysraportoinnin tekeminen oli uusi kokemus ja tekijä oppi sen myötä paljon uusia asioita. Koska kestävyysraportoinnin pohjana käytetystä VSME-standardista oli julkaistu vain luonnos eikä vielä lopullista versiota, tarjolla oli hyvin vähän tietoa siihen liittyen. Ei ollut mahdollista tutkia muiden yritysten kestävyysraportteja, joita olisi tehty VSME-standardin mukaisesti. Tekijän oli siis luotettava omaan tulkintaansa standardin yksityiskohdista ja niiden soveltamisesta käytäntöön. Tekijä koki, että standardin hyödyntäminen onnistui hyvin olosuhteisiin nähden. Tähän auttoi laaja taustatutkimus ja sitä myötä luotu ymmärrys kestävyysraportoinnin sääntelystä, käytäntöönpanosta sekä suomalaisten pk-yritysten muilla standardipohjilla tehdyistä kestävyysraporteista.

Tutkimuksen aikataulutus onnistui suunnitelman mukaisesti myöhemmin mainituista haasteista huolimatta. Tekijän kokemus projektityöstä sekä itsensä että muiden johtamisesta auttoi realistisen ja joustavan ajanhallinnan suunnitelman luomisessa. Yhteistyö ja kommunikointi yrityksen ja tekijän välillä toimi saumattomasti. Tärkeänä mahdollistajana toimi avoin dialogi ja jatkuva reflektointi. Yhteiset päämäärät ja selkeä tavoite auttoivat myös toimivan kommunikoinnin pohjana. Yrityksen vahva sitoutuneisuus oli merkittävä seikka tutkimuksen onnistumisen kannalta. Tekijän itsenäinen työote ja asiantuntijamainen toiminta vaikuttivat tutkimuksen laadukkaaseen lopputulokseen.

Suurimmat haasteet tutkimuksen aikana olivat toimeksiantajayrityksen resurssien riittävyys sekä raportointiin tarvittavien tietojen kerääminen. Yrityksen kestävyystyöstä vastaavilla työntekijöillä on monia muitakin vastuualueita, joten kestävyystyöhön oli vain rajallinen määrä aikaa käytettäväksi. Varsinkin ensimmäisen kestävyysraportoinnin teko vaatii paljon manuaalista työtä, kun järjestelmät eivät vielä tue raportointia. Tällöin kestävyysraportointia edistävien työntekijöiden pitäisi pystyä käyttämään siihen

aika paljon aikaa. Jos työntekijöiltä ei oteta pois mitään aiempia vastuualueita, tulee kestävyystyön tekeminen normaalin työkuorman päälle, mikä voi aiheuttaa haasteita raportoinnin aikataulussa pysymiselle. Tässä tapauksessa tämä näkyi siinä, että esimerkiksi hiilijalanjäljen laskemiseen vaadittavia tietoja ei aina saatu kerättyä sovitussa aikataulussa. Kuitenkin aikataulu oli sen verran joustava, että laskelmat pystyttiin tekemään ajoissa.

Tutkimusta jälkeensä arvioitaessa, voidaan todeta, että tutkimus mahdollisti niin tekijälle kuin yritykselle oppimista ja kehittymistä kestävyiden teemassa. Oppiminen ei rajoittunut pelkästään kestävyysraportointiin vaan tietoa kertyi kestävyiden eri osa-alueista laajasti. Tämä tutkimus loi yritykselle vahvan pohjan jatkaa kestävyiden edistämistä yhteiskunnassa. Tekijälle tutkimus vahvisti hänen asiantuntijuuttaan kestävästä kehityksestä sekä sen raportoinnista. Tutkimus toimii myös suunnannäyttäjänä muille pk-yrityksille ja voi madaltaa kynnyistä kestävyysraportoinnin aloittamiseen.

7.4 Tulevaisuuden näkymät

Tähän mennessä kansallisen ja EU-sääntelyn kehittyminen on luonut jatkuvasti enemmän vaatimuksia yritysten kestävyysraportointiin. On hyvin todennäköistä, että tämä trendi jatkuu tulevaisuudessa. Sen vuoksi pk-yritysten, jotka haluavat pärjätä haastavassa kilpailutilanteessa ja kasvattaa toimintaansa, on lähes välttämätöntä tehdä kestävyysraportointia. Kestävyysraportointi ei myöskään enää tarkoita korulauseiden kirjoittamista vaan aitoja tekoja kestävyiden edistämiseksi. Nykyaikainen kestävyysraportointi vaatii kunnianhimoisten kestävyystavoitteiden luomista, kestävyystekojen mittaamista ja läpinäkyvää viestintää. Tämä vaatii monilta pk-yrityksiltä uudenlaista ajattelua ja toimintatapaa sekä resurssien sijoittamista kestävyystyöhön. Tuloksena voi parhaassa tapauksessa olla yrityksen positiivisen brändin vahvistuminen, liikevaihdon kasvaminen, rahoituksen saaminen, työntekijöiden vahvempi sitoutuminen yritykseen sekä parempi sietokyky kriisitilanteissa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2022).

Kestävyysraportoinnin merkitystä sekä sen haasteita pk-yrityksille tulisi tutkia lisää. Sääntelyn kasvaessa on merkityksellistä selvittää, millaisia hyötyjä ja haittoja kestävyysraportoinnista on pk-yrityksille. Vuoden 2024 lopulla julkaistun VSME-standardin käyttöä pk-yrityksissä tulisi tutkia, kun sen käyttö yleistyy. Olisi tärkeää saada päättäjille lisätietoa pk-yrityksien kokemuksista standardin käytöstä, jotta sitä voidaan kehittää toimivammaksi. Pk-yritykset tarvitsevat myös vertaisiltaan tietoa siitä, miten standardi toimii käytännössä ja millaisia sudenkuoppia on hyvä välttää. Toisaalta kestävyystekojen positiivisten vaikutusten kuvaaminen voi kannustaa pk-yritysten johtoa sijoittamaan niihin enemmän resursseja. Pk-yritysten kestävyysraportoinnin sääntely on jatkuvasti muuttuvaa, joten se vaatii alituista tutkimusta.

Kestävyiden kolmen osa-alueen, ympäristö, sosiaalinen sekä taloudellinen, suhteita toisiinsa sekä niiden kehittämisen merkitystä pk-yritysten toimintaan olisi mielenkiintoista tutkia enemmän. Tässä tutkimuksessa selvitettiin kestävyysraportoinnin suunnittelua ja toteuttamista, mutta raportoinnin vaikutuksia yrityksen toimintaan olisi hyvä tutkia. Miten kestävyysraportointiin vaikuttaa esimerkiksi yrityksen liikevaihtoon, brändiin, rahoituksen hankkimiseen, työntekijäkokemukseen tai rekrytointiin? Olisi myös kiinnostavaa tietää, onko yrityksen kestävyysraportointiin valitsemalla standardilla vaikutusta aiemmin mainittuihin seikkoihin.

Varmaa on, että niin asiakkaat, työntekijät, sijoittajat kuin päättäjätkin tulevat vaatimaan tulevaisuudessa yrityksiltä kestäväen kehitykseen liittyviä toimenpiteitä. Jää nähtäväksi, auttaako kestävyysraportointi pk-yrityksiä pärjäämään markkinakilpailussa vai hyödyttääkö lisääntyvä sääntely laajempia resursseja omistavia suuryrityksiä pk-yritysten kustannuksella. Tämä tutkimus osallistuu omalta osaltaan pk-yritysten kilpailukyvyn nostamiseen sekä niiden kannustamiseen vaikuttavaa kestävyystyöhön. Suomalaisista yrityksistä 99,9 % on mikro- tai pk-yrityksiä, joten niiden toimilla on suuri vaikutus suomalaiseen yritystoimintaan ja sen kehittymiseen (Yrittäjät 2025). Suomalaisilla pk-yrityksillä on siis mahdollisuus toimia edelläkävijöinä kestävyiden edistämässä tarjoamalla kuluttajille kestäväen kehityksen mukaisia tuotteita ja palveluita.

Lähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti). Viitattu 7.8.2024. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>

EFRAG 2024a. About Us. Viitattu 2.8.2024. <https://www.efrag.org/en/about-us>

EFRAG 2024b. EFRAG Voluntary Sustainability Reporting for non-listed SMEs (VSME). Viitattu 3.1.2025.

<https://www.efrag.org/sites/webpublishing/SiteAssets/V SME%20Standard.pdf>

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2021. Pk-vastuullisuusbarometrin tulokset. Viitattu 7.1.2025. https://ek.fi/wp-content/uploads/2021/11/EK_Pk-Vastuullisuusbarometri_2021.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2022. Vastuullisuuden EU-sääntely etenee – mihin pk-yritysten on varauduttava? Viitattu 6.1.2025. https://ek.fi/wp-content/uploads/2023/01/EK_Vastuullisuus_EU_ok.pdf

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2023. EK:n kysely: Yrityksen kasvaessa helpottuu myös vastuullisuusuustyön resursointi. Viitattu 7.1.2025.

<https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/ekn-kysely-yrityksen-kasvaessa-helpottuu-myos-vastuullisuusuustyon-resursointi/>

Euroopan Komissio. 2011. Corporate Social Responsibility: a new definition, a new agenda for action. Viitattu 5.4.2025.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/memo_11_730

Euroopan Komissio. 2024. EU taxonomy for sustainable activities. Viitattu 13.1.2025. https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

Euroopan Unioni. 2025. Ilmastonmuutos: mitä EU tekee?. Viitattu 15.2.2025.

<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/climate-change/>

FIBS. 2023. Yritysvastuu 2023. Viitattu 5.4.2025. https://fibsry.fi/wp-content/uploads/2023/05/FIBS_Yritysvastuu-2023_Tiivistelma_Final.pdf

GHG Protocol. 2024. Calculation Tools and Guidance. Viitattu 3.1.2025. <https://ghgprotocol.org/calculation-tools-and-guidance>

GRI. 2025. GRI Standards. Viitattu 14.1.2025. <https://www.globalreporting.org/standards/>

Hellström, E. & Parkkonen, P. 2022. Vastuullisuuden tulevaisuus: Miten vastuullisuus kohtaa kestävyuden ja vaikuttavuuden? Sitra. Viitattu 5.4.2025. https://www.sitra.fi/wp/wp-content/uploads/2022/06/sitra_vastuullisuuden_tulevaisuus_fin_0822.pdf

ISO. Standards. 2025. Viitattu 21.4.2025. <https://www.iso.org/standards.html>

Jyrkkänen, H. 2023. Vastuullisuusraportoinnin tarkoitus ei ole tuottaa vastuullisuusraporttia. Viitattu 6.4.2025. <https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/wisdom/polkukartta/polku-2-0-hanke/ajankohtaista/vastuullisuusraportoinnin-tarkoitus-ei-ole-tuottaa-vastuullisuusraporttia>

Jyrkkänen, H. & Salo, M. 2023. Vastuullisuuden vaatimukset ja mahdollisuudet yrityksille. Viitattu 5.4.2025. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-2023082588708>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Viitattu 2.8.2024.

Komission delegoitu asetus (EU) 2023/2772, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2023, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU täydentämisestä kestävyysraportointistandardien osalta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti). Viitattu 7.8.2024. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj?locale=fi

KPMG. 2024. The move to mandatory reporting: Survey of Sustainability Reporting 2024. Viitattu 14.1.2025. <https://kpmg.com/xx/en/our-insights/esg/the-move-to-mandatory-reporting.html#accordion-57530f0dfc-item-bbe177d2c0>

Moore, J., Mascarenhas, A., Bain, J. & Straus, S. 2017. Developing a comprehensive definition of sustainability. Implementation Science. Vol. 12, No 110. Viitattu 5.4.2025. <https://doi.org/10.1186/s13012-017-0637-1>

- Motiva. 2025. Maakaasu ja biokaasu. Viitattu 3.5.2025.
https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen/valitse_auto_viis_aasti/energialahteet/maakaasu_ja_biokaasu
- NSRS. 2024. What is NSRS? Viitattu 13.1.2025. <https://nsrs.eu/about-nsrs/>
- O'Reilly, S. 2024. SMEs face green reporting challenge. Viitattu 13.1.2025.
<https://abmagazine.accaglobal.com/global/articles/2024/may/practice/smes-face-green-reporting-challenge.html>
- Oikotie. 2023. Vastuullinen työpaikka. Viitattu 6.1.2025.
<https://tyopaikat.oikotie.fi/tyonantajalle/artikkelit/lataa-suomen-suurimman-tyoelaman-vastuullisuustutkimuksen-tulokset>
- Ojasalo, K., Moilanen T. & Ritalahti J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Pirtonen, H. 2023. Kiertotalouden edistyminen vaatii tuekseen tietoa jätemäärien kehityksestä – mutta edistäminen edellyttää aktiivista toimintaa. Viitattu 4.5.2025. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/kiertotalouden-edistyminen-vaatii-tuekseen-tietoa-jatemaarien-kehityksesta-mutta-edistaminen-edellyttaa-aktiivista-toimintaa>
- Polku 2.0 -hanke. 2023a. Kestävän kehityksen perusteet. Viitattu 6.4.2025.
<https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/vastuullisuus-yrityksen-arjessa-verkkototeutuksen-tallenteet/recording-28-06-2023-13.55>
- Polku 2.0 -hanke. 2023b. Lineaaritaloudesta kiertotalouteen. Viitattu 6.4.2025.
<https://m3.jyu.fi/jyumv/ohjelmat/science/muut/polku-2.0/miten-siirtya-kiertotalouteen-verkkototeutus/recording-13-07-2023-14.39>
- Rankinen L. & Kurittu K. 2024. CSRD – kyse ei ole raportoinnista vaan arvonluonnista. Viitattu 6.1.2025. <https://dif.fi/blogit/jasenblogit/csrd-kyse-ei-ole-raportoinnista-vaan-arvon-luonnista/>
- Salonen K., Eloranta S., Hautala T. & Kinos S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Sonninen, E. 2023. EK:n kysely: Yrityksen kasvaessa helpottuu myös vastuullisuustyön resursointi. Viitattu 6.4.2025.

<https://ek.fi/ajankohtaista/uutiset/ekn-kysely-yrityksen-kasvaessa-helppottuu-myos-vastuullisuustyon-resursointi/>

Suomen ympäristökeskus. 2019. Yrityksen hiilijalanjälki ja sen laskeminen Y-HIILARI-laskurilla. Viitattu 29.12.2024.

<https://www.syke.fi/download/noname/%7B76F0EE62-81F1-4524-A770-137307EE750F%7D/78424>

Suomen YK-liitto. n.d. Yritysvastuun sanasto. Viitattu 7.1.2025.

https://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/yritysvastuun_sanakirja.pdf

Suomen YK-liitto. 2024. Kestävä kehitys. Viitattu 14.1.2025.

<https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>

Suomen ympäristökeskus. 2023. Y-HIILARI Hiilijalanjälki -työkalu. Viitattu 29.12.2024. [https://www.syke.fi/fi-](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus__kehittaminen/Kiertotalous/Laskurit/YHiilari)

[FI/Tutkimus__kehittaminen/Kiertotalous/Laskurit/YHiilari](https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus__kehittaminen/Kiertotalous/Laskurit/YHiilari)

Taloushallintoliitto. 2024. Mitkä yritykset ovat velvollisia raportoimaan kestävydestään? <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/yritysvastuu-ja-kestavyysraportointi/mita-yrityksia-kestavyysraportointi-koskee/>

Tukholman yliopisto. 2016. The SDGs wedding cake. Viitattu 15.1.2025.

<https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2016-06-14-the-sdgs-wedding-cake.html>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2014. YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden kansallinen toimeenpanosuunnitelma. Viitattu 6.4.2025.

<https://tem.fi/documents/1410877/2132280/yritykset-ja-ihmisoikeudet-toimeenpanosuunnitelma/25887fdf-aacf-42fa-a3c4-6e0454963d69/yritykset-ja-ihmisoikeudet-toimeenpanosuunnitelma.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2024. Direktiivi yritystoiminnan kestäväää toimintaa koskevasta huolellisuusveloitteesta (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD). Viitattu 6.4.2025. <https://tem.fi/yritysten-huolellisuusveloite>

Valtiokonttori. 2021a. Vastuullisuusraportin esimerkkipohja. Viitattu 15.8.2024.

<https://cdn.valtiokonttori.fi/wordpress/2021/09/Liite-1-Raportin-esimerkkipohja.pdf>

Valtiokonttori. 2021b. Vastuullisuusraportointi valtionhallinnossa. Viitattu 6.4.2025. <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/vastuullisuusraportointi-valtioonhallinnossa-2/>

Vilkkä, H., Airaksinen, T. & Tammi. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H., Airaksinen, T. & Tammi. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Ohjaajan käsikirja. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä: Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

WBCSD/WRI. 2004. Greenhouse Gas Protocol: A Corporate Accounting and Reporting Standard. <https://doi.org/10.13140/rg.2.2.34895.33443>

World Resources Institute and World Business Council for Sustainable Development. 2004. The Greenhouse Gas Protocol. Viitattu 3.5.2025. <https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards/ghg-protocol-revised.pdf>

Yhdistyneet kansakunnat. 2023a. The Sustainable Development Goals Report. Viitattu 27.4.2025. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2023.pdf>

Yhdistyneet kansakunnat. 2023b. What Is Sustainable Development? Viitattu 5.4.2025. https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2023/08/SustDev_Explainer.pdf

Yhdistyneet kansakunnat. 2025. What Is Climate Change?. Viitattu 15.2.2025. <https://www.un.org/en/climatechange/what-is-climate-change>

Ympäristöministeriö. 2022. Kiertotalous-Suomesta kiertotalouden 'kättilö'. Viitattu 27.4.2025. <https://kiertotaloussuomi.fi/wp-content/uploads/2022/09/KiSu-lanseeraus-Taina-Nikula.pdf>

Yrittäjät. 2025. Yrittäjyys Suomessa. Viitattu 11.5.2025. <https://www.yrittajat.fi/tietoa-meista/tietoa-yrittajarjestosta/yrittajyys-suomessa/>